

KV-notat nr. 5/2013 - Bakgrunn for fastsatt utredningsprogram

Søker/sak: **Skagerak Kraft AS / Vinda kraftverk**

Fylke/kommune: Øystre Slidre kommune / Oppland

Ansvarlig: *CS* Carsten S. Jensen

Saksbehandler: Marit Carlsen

Dato:

01 JUL 2013

Vår ref.:

Sendes til: Skagerak Kraft AS, PB 80, 3901 Porsgrunn

Sign.: *[Signature]*

Sign.: *[Signature]*

Middelthuns gate 29

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 09575

Telefaks: 22 95 90 00

E-post: nve@nve.no

Internett: www.nve.no

Org. nr.:

NO 970 205 039 MVA

Bankkonto:

0827 10 14156

Innhold

1	Innledning	1
2	Utbyggers forslag til utredningsprogram	2
3	Innkommne uttalelser	13
4	Utbyggers kommentarer til innkommne uttalelser	13
5	NVEs kommentarer	24

Innledning

NVE mottok 13. februar 2013 melding med forslag til konsekvensutredningsprogram (KU-program) fra Skagerak Kraft AS. Meldingen beskriver planer om bygging av Vinda kraftverk i Øystre Slidre kommune, Oppland fylke. Hensikten med meldingen er å få klarlagt hvilke konsekvenser som bør utredes, og eventuelt hvilke utbyggingsalternativer som skal utredes.

NVE er ansvarlig myndighet i saker vedrørende vannkraftutbygging, jfr. plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger av 26.6.2009. Myndigheten innbærer blant annet å fastsette et endelig KU-program for planer om bygging av vannkraftverk.

NVE har sendt meldingen med forslag til KU-program til aktuelle høringsinstanser og kunngjort høringen i avisa Valdres og Oppland Arbeiderblad. Fristen for uttalelse ble satt til 1. mai 2013. Vi arrangerte et offentlig informasjonsmøte på ungdomsskolen i Heggenes den 3. april, der vi orienterte om saksbehandlingen og tiltakshaver orienterte om utbyggingsplanene.

Samlet plan

Utbyggingsplanene har tidligere vært behandlet i Samlet Plan i vassdragsrapport "043.37 Vindin," der to hovedalternativer er beskrevet; A og B. Alternativ A innebærer utnytting av fallet fra Vindavatna ned til Heggefjorden. Alternativ B innebærer utnytting av fallet fra Vindavatna til Øyangen gjennom Ukshovd kraftverk og videre gjennom eksisterende Lomen kraftverk i Vestre Slidre. Begge alternativene ble vurdert med og uten magasinregulering. Alternativene med regulering ble regnet som svært konfliktfylte, spesielt med tanke på vannforsyning og kulturminner. Alternativ A uten regulering i Samlet plan tilsvarer det som er beskrevet i denne meldingen. Dette alternativet ble plassert i kategori I (St.meld. nr. 60 (1991-92)) og kan dermed konsesjonssøkes.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget Vinda er ikke vernet, men Heggefjorden (012.LC1), hvor det er planlagt at Vinda kraftverk skal ha sitt utløp, inngår i Verneplan I for vassdrag (1973). Vernet omfatter bare selve innsjøen, og det ble i verneplanen gjort forbehold om en regulering på inntil 1 m. Landskapets kvalitet og hensynet til friluftsliv og turisme lå til grunn for vernet. Etna (Vassdragsnummer 012.EE) inngår i Verneplan IV for vassdrag, men dette vassdraget ligger om lag 10 km øst for Vinda og vil ikke bli berørt av planene. Planene om Vinda kraftverk slik det er beskrevet i meldingen vil ikke berøre andre vernede områder.

Om planene

Vinda kraftverk er planlagt som et elvekraftverk uten magasinregulering med inntak i elva Vinda om lag 100 meter nedstrøms utløpet fra innsjøen Søre Vindin, på kote 720. Ved inntaket skal det bygges en cirka 35 m bred dam og elvas vannspeil ovenfor dammen vil heves 2 til 3 meter, opp til vannstandsni vået til Søre Vindin. Når tilsiget er mindre enn laveste produksjonsvannføring, ønsker tiltakshaver å gjennomføre intermitterende (start-/stopp-) kjøring, med påfølgende pendling av vannspeilet i inntaksbassenget på inntil 1 meter innenfor innsjøens naturlige vannstandsvariasjon. Videre skal vannet føres i en cirka 2 430 meter lang tunnel ned til kraftstasjonen, som skal legges i fjell. Kraftstasjonen får trolig installert to turbiner/aggregat med en samlet effekt på 16 MW. Alternative løsninger med nedgravd rørgate og kraftstasjon i dagen vil også bli vurdert. Fra kraftstasjonen føres vannet ut via en om lag 800 meter lang avløpstunnel til Heggefjorden på kote 490. Fallet vil bli på cirka 230 meter, og det anslås en årlig produksjon på cirka 50 GWh.

I tilknytning til inntaket og kraftstasjonen er det anslått et behov for om lag 800 meter ny vei. Tunnelmassene vil bli brukt til nyttige formål lokalt så langt det er behov. Resten av massene er tenkt deponert i et eksisterende massetak og/eller i nærheten av adkomsttunnelen til kraftverket. Netttilknytningen er planlagt via en 1 450 m lang nedgravd jordkabel frem til Heggebø transformatorstasjon. Kabelen vil få en spenning på 22 eller 132 kV.

Mer utfyllende informasjon om planene er gitt i meldingen, som er å finne på www.nve.no/vannkraft. Dette notatet inneholder i hovedsak tiltakshavers forslag til KU-program, innkomne høringsuttalelser og NVEs vurderinger av disse.

Tiltakshavers forslag til utredningsprogram

På bakgrunn av de antatte virkningene foreslo Skagerak Kraft AS i sin melding følgende utredningsprogram, som dannet grunnlag for høringsinnspillene:

"1. Alternativer

Det er to alternativer som skal utredes. Hovedalternativet, som er beskrevet som alternativ A i Samla plan, består av tunnel / sjakt og kraftstasjon i fjell. Det andre alternativet består av nedgravd rørgate og kraftstasjon i dagen. Plassering av inntak direkte fra Søre Vindin, avløp i Heggefjorden og påhugg for adkomst må utredes som del av disse to alternativene. Tekniske, økonomiske og miljømessige konsekvenser skal utredes for nevnte alternativer.

0-alternativet skal vurderes, d.v.s. hvordan utviklingen i området forventes å bli uten gjennomføring av tiltaket.

2. Elektriske anlegg og overføringsledninger

Kapasitetsforholdene i overføringsnettet i området og eventuelle behov for tiltak i eksisterende nett skal beskrives. Beskrivelsen skal sees i sammenheng med eventuelle andre planer for

kraftproduksjon i området. Det skal redegjøres for i hvilken grad tiltaket påvirker forsynings sikkerheten og den regionale kraftbalansen.

Kraftledningstrasé for tilknytning til eksisterende nett skal beskrives og vises på kart. Aktuelle løsninger skal vurderes. Tilknytningspunkt, spenningsnivå, tverrsnitt, mastetyper, rydde- og byggeforbudsbelte skal beskrives.

Antall bygninger som eksponeres for kraftledninger med magnetfelt over 0,4 μ T i årsgjennomsnitt skal angis. Beregningsgrunnlaget skal angis. For bygninger som eksponeres med over 0,4 μ T i årsgjennomsnitt skal mulige tiltak for å redusere magnetfelt drøftes. Det skal henvises til oppdatert kunnskapsstatus og sentral forvaltningsstrategi.

Nødvendige elektriske anlegg, inkludert nettilknytningen fra kraftverket, skal vurderes under de ulike fagtemaene på linje med de øvrige anleggsdelene.

3. Hydrologi

De hydrologiske tema som omtales nedenfor skal ligge til grunn for de øvrige fagutredningene som skal gjennomføres som et ledd i konsekvensutredningsprosessen.

3.1 Overflatehydrologi (Grunnlagsdata, vassførings- og vannstandsendringer, restvassføring)

Grunnlagsdata, vassførings- og vannstandsendringer, restvassføringer, flomforhold mm. skal utredes og presenteres i samsvar med NVEs vegleder om "Konsesjonsbehandling av vannkraftsaker" så langt det er relevant, jf. Veglederens del IV, pkt. 3.7.

Vassføringen før og etter utbygging skal fremstilles på kurveform for "reelle år" ("vått", "middels" og "tørt") på relevante punkter for alle alternativene:

- *I Vinda ved:*
 - *Utløp fra Søre Vindin*
 - *Vindefossen*
 - *Etter samløpet Øystre Slidre elv*
- *I Øystre Slidre elv ved:*
 - *Utløp fra Heggefjorden*
 - *Etter samløpet med Vinda*

For hvert alternativ skal det angis hvor mange dager i året vassføringen er henholdsvis større enn største slukeevne og mindre enn minste slukeevne (tillagt planlagt minstevassføring) for de samme årene.

Vannstandsvariasjonene i Søre Vindin og Heggefjorden skal beskrives før og etter utbygging.

Det skal redegjøres for alminnelig lavvassføring, samt 5-persentil verdien for sommer (1/5-30/9) og vinter (1/10-30/4) på de berørte strekningene som grunnlag for å kunne bestemme minstevassføring.

3.2 Minstevassføring

Vurderingene bak eventuelle forslag til minstevassføring skal fremgå av KU.

Forslag til minstevassføring skal tas inn i alle relevante hydrologiske beregninger og kurver og legges til grunn for vurderingene av konsekvenser for de øvrige fagtemaene. Dette gjelder også beregningene i forbindelse med produksjon og prosjektets økonomi som inngår i prosjektbeskrivelsen. Samtidig skal det gå fram av beregningene hva minstevassføringen ville ha gitt dersom vannet hadde vært nytt til produksjon.

Det skal tas bilder av de ulike, berørte elvestrekningene på ulike tallfestede vassføringer.

3.3 Driftsvassføring

Det skal gis en beskrivelse av forventede hydrologiske konsekvenser (vassføringsforhold med mer) ut fra det planlagte driftsopplegget (tappestrategi, ev. effektkjøring).

3.4 Flommer

Flomforholdene skal vurderes basert på beregnede og/eller observerte flommer og det skal gis en vurdering av om skadeflommer øker eller minker i forhold til dagens situasjon.

Skadeflomvurderingene kan knyttes opp mot en flom med gjentaksintervall på 10 år (Q10) dersom det reelle nivået for skadeflom i vassdraget er ukjent. Flomvurderingene skal også inneholde en beregning av middelflommen.

3.5 Inntaksmagasin

Inntaket vil bli plassert i/ved Søre Vindin. Vannstandsvariasjoner vil hele tiden ligge innenfor de naturlige vannstandsvariasjonene i Søre Vindin. Det skal settes opp et forslag til reglement for manøvreringen, med tilhørende forslag til minstevassføring på berørt elvestrekning.

Nyttbart vannmengde til produksjon skal beregnes og ses i sammenheng med kapittel 8.4.3 Driftsvassføring

3.6 Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Dagens forhold i de berørte områdene skal beskrives.

Mulige endringer i is- og isleggingsforhold, vanntemperatur og lokalklima skal vurderes for både anleggs- og driftsfasen.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

3.7 Grunnvann

Dagens forhold i de berørte områdene skal beskrives kort.

Det skal redegjøres kort for tiltakets virkninger for grunnvannet i de berørte nedbørfeltene i anleggs- og driftsfasen.

Dersom tiltaket kan medføre endret grunnvannstand skal det skal vurderes om dette kan endre betingelsene for vegetasjon, jord- og skogbruk samt eventuelle grunnvannsuttak i området som blir berørt. Fare for drenering som følge av tunneldrift skal vurderes.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

4. Erosjon og sedimenttransport

Dagens erosjons- og sedimentasjonsforhold i de berørte områdene skal beskrives.

Konsekvenser av de ulike alternativene skal vurderes både for anleggs- og driftsfasen.

Forekomst av eventuelle sidebekker med stor sedimentføring skal beskrives og vurderes.

Sannsynligheten for økt sedimenttransport og tilslamming av vassdraget under og etter anleggsperioden skal omtales.

Beskrivelsen av geofaglige forhold, spesielt løsmasseforekomster, skal danne en del av grunnlaget for vurderingene rundt sedimenttransport og erosjon.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

5. Skred

Det skal gis en beskrivelse av dagens forhold. Både aktive prosesser og risiko for skred skal vurderes.

Eventuelle konsekvenser som følge av en utbygging skal vurderes for anleggs- og driftsperioden. Det skal legges spesiell vekt på risiko for skred i områder med fremtidig anleggsvirksomhet, arealinngrep, veger, boliger eller andre steder med ferdsel.

Det skal gis en kort vurdering av sannsynligheten for at anleggsarbeidet kan utløse skred el.l. som kan lage flombølger i (navn på vann eller magasin) med ødeleggende virkning på natur eller eiendom.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

6. Landskap og inngrepsfrie naturområder (INON)

Utredningen skal beskrive landskapet i områdene som blir påvirket av tiltaket, både på overordnet og mer detaljert nivå.

Utredningen skal inkludere både natur- og kulturhistoriske dimensjoner ved landskapet, og for øvrig samordnes med og ses i lys av utredningen for kulturminner/kulturmiljø.

De overordnede trekkene ved landskapet beskrives i henhold til "Nasjonalt referansesystem for landskap" (NIJOS-Rapport 10-05) som kan finnes på www.skogoglandskap.no.

Beskrivelsen skal ha en detaljeringsgrad tilsvarende underregionnivå eller mer detaljert.

Utredningen skal få frem konsekvensene av tiltaket på landskapet og landskapsopplevelsen i anleggs- og driftsfasen. Det skal legges vekt på å beskrive konsekvensene for verdifulle og viktige områder og innslag i landskapet. Inngrepene med størst landskapsmessige virkninger skal visualiseres. Det skal vises på kart hvilke landskapsrom som blir påvirket.

Tiltakets konsekvenser for utbredelsen av inngrepsfrie naturområder (INON) skal arealmessig beregnes og resultatet av bortfall av slike arealer skal fremstilles i tabell, og illustreres på kart.

Konsekvensene av bortfall av inngrepsfrie områder skal vurderes.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

7. Naturmiljø og naturens mangfold

For alle biologiske registreringer skal det oppgis dato for feltregistreringer, befaringsrute og hvem som har utført feltarbeidet og artsregistreringene.

For hvert deltema skal mulige avbøtende tiltak vurderes i forhold til de eventuelle negative konsekvenser som kommer fram, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

7.1 Geofaglige forhold

Det skal gis en beskrivelse av de fysiske formene (geologi, kvartære former) i influensområdet.

Løsmasser i nedbørfeltet skal beskrives, spesielt løsmasser i tilknytning til elveløpet. Områder med aktive prosesser som skred og andre skråningsprosesser, glasielle prosesser, frost og kjemisk forvitring skal omtales kort. Fremstillingen skal bygges opp med kart, foto eller annet egnet illustrasjonsmateriale.

Tiltakets konsekvenser for geofaglige forhold skal vurderes for anleggs- og driftsperioden.

Beskrivelsene under geofaglige forhold skal utgjøre en del av grunnlaget for vurderingene rundt skred og sedimenttransport og erosjon.

7.2 Naturtyper og ferskvannslokaliteter

Verdifulle naturtyper, inkludert ferskvannslokaliteter, skal kartlegges og fotodokumenteres etter metodikken i DN-håndbok 13 (Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold) og DN-håndbok 15 (Kartlegging av ferskvannslokaliteter).

Naturtypekartleggingen sammenholdes med "Truede vegetasjonstyper i Norge" (jf. Karplanter, moser, lav og sopp).

Konsekvenser av tiltaket for naturtyper eller ferskvannslokaliteter skal utredes for anleggs- og driftsfasen.

7.3 Karplanter, moser, lav og sopp

Det skal gis en enkel beskrivelse av de vanligste forekommende terrestriske vegetasjonstypene i influensområdet samt en kort beskrivelse av artssammensetning og dominansforhold. Beskrivelsen skal basere seg på Fremstad (1997), Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12: 1-279.

Eventuelle truede vegetasjonstyper skal identifiseres i henhold til "Truede vegetasjonstyper i Norge" (Fremstad & Moen 2001, NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. bot. Ser. 2001-4: 1-231) og gis en mer utfyllende beskrivelse.

For inntaksmagasinet skal det også gis en enkel oversikt over artssammensetning, dominansforhold, anslag over mengde og fordeling av vannvegetasjonen.

Ved beskrivelse av enkeltarter skal det fokuseres på områder som er identifisert som verdifulle naturtyper/truede vegetasjonstyper og det skal legges vekt på rødlistearter og arter som omfattes av DN's handlingsplaner (Se DN's nettsider for oppdatert liste, <http://www.dirnat.no/truaarter>).

Konsekvenser av tiltaket for karplanter, moser, lav og sopp skal utredes for anleggs- og driftsfasen.

7.4 Pattedyr

Det skal gis en beskrivelse av hvilke pattedyr som forekommer i prosjektets influensområde.

Beskrivelsen kan baseres på eksisterende kunnskap, samt intervjuer av grunneiere og andre lokalkjente. Feltundersøkelse gjennomføres dersom eksisterende kunnskap er mangelfull.

Viktige vilttrekk skal kartfestes. Eventuelle rødlistearter, jaktbare arter og forekomst av viktige økologiske funksjonsområder (yngleplasser, beite- og skjulesteder osv.) skal beskrives. Arter som omfattes av DN's handlingsplaner skal omtales spesielt.

Kartfesting av opplysninger skal skje i henhold til Direktoratet for naturforvaltnings retningslinjer, jf. også direktoratets retningslinjer for behandling av sensitive stedsopplysninger.

Tiltakets konsekvenser for berørte pattedyr skal utredes for anleggs- og driftsfasen. Mulige endringer i områdets produksjonspotensiale vurderes.

7.5 Fugl

Det skal gis en beskrivelse av fuglefaunaen i prosjektets influensområde, med vekt på områder som blir direkte berørt, basert på eksisterende kunnskap og feltundersøkelser.

Fuglebestandene skal kartlegges i hekketida. Artsmangfold, bestandstetthet og viktige økologiske funksjonsområder skal beskrives. Det skal legges spesiell vekt på eventuelle rødlistearter (gjelder hele tiltaksområdet), jaktbare arter, vanntilknyttede arter og arter som omfattes av DN's handlingsplaner.

Kartfesting av opplysninger skal skje i henhold til Direktoratet for naturforvaltnings retningslinjer, jf. også direktoratets retningslinjer for behandling av sensitive stedsopplysninger. Eventuelle reirlokalteter av rødlistede rovfugler skal ikke kartfestes.

Områdets verdi som trekklokalitet skal vurderes og undersøkes under trekket vår og høst dersom viktige trekklokaliteter berøres av tiltaket.

Tiltakets konsekvenser for fugl skal utredes for anleggs- og driftsfasen.

7.6 Fisk

Undersøkelsene skal gi en oversikt over hvilke arter som finnes på berørte elvestrekninger og innsjøer. Rødlistede arter, arter som omfattes av DN's handlingsplaner (for eksempel ål), anadrome fiskearter, storørretstammer og arter av betydning for yrkes- og rekreasjonsfiske skal gis en nærmere beskrivelse.

Det skal gis en vurdering av gyte-, oppvekst og vandringsforhold på alle relevante elve- og innsjøarealer. Viktige gyte- og oppvekstområder skal avmerkes på kart.

Fiskebestandene skal beskrives med hensyn på artssammensetning, alderssammensetning, rekruttering, ernæring, vekstforhold og kvalitet.

Eksisterende data kan benyttes dersom de er gjennomført med relevant metodikk, og er av nyere dato. Lokalkunnskap og resultater fra tidligere undersøkelser skal inngå i kunnskapsgrunnlaget.

Konsekvensene av utbyggingen for fisk på de berørte elve- og innsjøarealene skal utredes for anleggs- og driftsfasen med vekt på eventuelle rødlistede arter, arter som omfattes av DN's

handlingsplaner (for eksempel ål), arter av betydning for yrkes- og rekreasjonsfiske og storørretstammer. Fare for gassovermetning og fiskedød på strekninger nedstrøms kraftverkene skal vurderes.

Risikoen for spredning av arter mellom Vinda og Heggefjorden skal utredes.

Aktuelle avbøtende tiltak som skal vurderes er minstevassføring og eventuelle biotopforbedrende tiltak. Dersom inngrepene forventes å skape vandringshindere skal det vurderes avbøtende tiltak.

Aktuell metodikk for elektrofiske og garnfiske skal hovedsakelig følge gjeldende norske standarder, men kan til en viss grad tilpasses prosjektets størrelse og omfang. Eventuelle avvik i metodikk i forhold til gjeldende standarder beskrives og begrunnes.

Utredningene for fisk skal ses i sammenheng med fagtemaet ferskvannsbiologi.

7.7 Ferskvannsbiologi

Det skal gis en enkel beskrivelse av bunndyrsamfunnet i berørte elver og vann med fokus på mengde, artsfordeling og dominansforhold. Forekomst av eventuelle rødlistede arter, dyregrupper/arter som er viktige næringsdyr for fisk og arter som omfattes av DN's handlingsplaner skal vektlegges.

Det skal undersøkes om elvemusling forekommer i noen av de vassdragsavsnittene som inngår i prosjektområdet. (Hvis det er kjent at elvemusling er tilstede: Forekomsten av elvemusling skal gis spesiell fokus.)

Tiltakets konsekvenser for bunndyr (og ev. dyreplankton) skal utredes for anleggs- og driftsfasen. Det skal gis et anslag på størrelsen av produksjonsarealene som ventes å gå tapt og hvor mye som eventuelt forblir intakt eller mindre påvirket. (Eventuelt om nye produksjonsarealer kommer til).

Aktuell metodikk for innsamling av bunndyr (og ev. dyreplankton) skal hovedsakelig følge gjeldende norske standarder, men kan til en viss grad tilpasses prosjektets størrelse og omfang.

Utredningene for ferskvannsbiologi skal ses i sammenheng med fagtemaet fisk.

8. Kulturminner og kulturmiljø

Utredningen skal beskrive kulturminner og kulturmiljø i tiltaks- og influensområdet. Det skal gjøres rede for status for kulturminnene og -miljøene når det gjelder kulturminneloven, plan- og bygningsloven og eventuelt pågående planarbeid.

Alle områder som kan bli berørt av fysiske tiltak som graving, bygging, sprenging eller redusert vassføring skal befares og vurderes i forhold til automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner. Eksisterende og eventuelle nye funn skal beskrives og merkes av på kart. Potensialet for funn av ukjente automatisk fredede kulturminner skal vurderes.

Undersøkelsesplikten etter Kulturminnelovens § 9 skal avklares med kulturminnemyndigheten. Verdien av og konsekvensene for kulturminnene og kulturmiljøene i området skal vurderes for anleggs- og driftsfasen.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

Utredningen skal samordnes med utredningene på "Landskap" og "Friluftsliv".

9. Forurensning

9.1 Vannkvalitet / utslipp til vann og grunn

Det skal gis en beskrivelse av dagens miljøtilstand for vannforekomstene som blir berørt. Eksisterende kilder til forurensning skal omtales. Dersom det eksisterer vedtatte miljømål for vannforekomstene, f.eks. i forvaltningsplaner etter EUs vanndirektiv, skal dette gjøres rede for.

Eventuelle overvåkningsundersøkelser i nærområdene skal beskrives.

Utslipp til vann og grunn som tiltaket kan medføre skal beskrives. Det skal gjøres rede for konsekvenser av tiltaket for miljøtilstanden i alle berørte vannforekomster i anleggs- og driftsfasen.

Konsekvensene av endrete vassføringsforhold i berørte vassdrag skal vurderes med vekt på resipientkapasitet, vannkvalitet og mulige endringer i belastning.

Eventuelle konsekvenser for vassdragenes betydning som drikkevannskilde/vannforsyning og for jordvanning skal vurderes.

Potensiell avrenning fra planlagte massedeponier i eller nær vann/vassdrag skal spesielt vurderes i forhold til mulige effekter på fisk og ferskvannsorganismer.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket. Dette omfatter eventuelle renseanlegg, utslippsreducerende tiltak eller planlagte program for utslippskontroll og overvåkning.

Utredningen skal baseres på prøvetaking, analyse og databearbeiding etter anerkjente metoder og eksisterende informasjon.

9.2 Annen forurensning

Eksisterende støyforhold og omgivelsenes evne til å absorbere støy beskrives. Dagens luftkvalitet omtales kort.

Tiltakets konsekvenser med tanke på støy, støvplager, rystelser og eventuelt andre aktuelle forhold skal utredes for anleggs- og driftsperioden, spesielt der dette vil forekomme nær bebyggelse.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

10. Naturressurser

Tiltakets konsekvenser i anleggs- og driftsfasen skal vurderes for alle deltemaene.

For hvert deltema skal også mulige avbøtende tiltak vurderes i forhold til de eventuelle negative konsekvenser som kommer fram, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

10.1 Jord- og skogbruk

Jord- og skogressursene i området, samt dagens bruk og utnyttelse av arealene skal beskrives.

Informasjon skal bl.a. innhentes fra berørte grunneiere og rettighetshavere. Det kan også være aktuelt å basere arbeidet på Landbruksdepartementets vegleder "Konsekvensutredninger og landbruk".

Tiltakets konsekvenser for jordbruk, skogbruk og utmarksbeite skal vurderes. Størrelsen av arealer som går tapt eller forutsettes omdisponert skal oppgis, med vekt på eventuelt tap av dyrka mark.

Det skal gis en vurdering av om redusert vassføring i elvene kan oppheve eller redusere vassdragenes betydning som naturlig gjerde i forhold til beitende sau og storfe.

Betydningen av eventuelle endringer i grunnvannstanden skal vurderes i forhold til jord- og skogbruksressursene i området, jf. fagtema om grunnvann.

10.2 Ferskvannsressurser

Temaet gis en kort omtale med vekt på drikkevannsforsyning og eventuelt behov til næringsvirksomhet (gårdsdrift, industri, fiskeoppdrett).

10.3 Mineraler og masseforekomster

Eventuelle mineraler og masseforekomster, herunder sand, grus og pukk, i området skal kort beskrives. Forekomstenes lokalisering og størrelse skal fremgå av beskrivelsen.

11. Samfunn

11.1 Næringsliv og sysselsetting

Dagens situasjon når det gjelder næringsliv og sysselsetting i området skal beskrives kort.

Effekten av tiltaket på næringsliv og sysselsetting i området skal vurderes. Det skal gis en mest mulig konkret angivelse av behovet for vare-/tjenesteleveranser og arbeidskraft (antall årsverk) i anleggs- og driftsfasen.

11.2 Befolkningsutvikling og boligbygging

Dagens befolkningssituasjon skal beskrives kort.

Mulige effekter på befolkningsutvikling og boligbygging som følge av tiltaket skal vurderes.

11.3 Tjenestetilbud og kommunal økonomi

Dagens tjenestetilbud og kommuneøkonomi skal beskrives kort.

Det skal gis en kort og mest mulig konkret omtale av tiltakets konsekvenser for den kommunale økonomien.

Det skal også vurderes om tiltaket vil medføre krav til privat og kommunal tjenesteyting og eventuelt til ny kommunal infrastruktur.

11.4 Sosiale forhold

Det skal gis en kort omtale av mulige konsekvenser for sosiale forhold.

11.5 Helsemessige forhold

Støy, støvplager, trafikkmessige ulemper og mulig økt risiko for ulykker knyttet til anleggsfasen skal vurderes. Temaet må sees i sammenheng med fagtemaene forurensing og

sosiale forhold. Eventuelle helsemessige konsekvenser av nye kraftledninger/kabler skal vurderes.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

11.6 Friluftsliv, jakt og fiske

Det skal kort redegjøres for naturkvaliteter, kulturkvaliteter, landskapskvaliteter, visuelle kvaliteter og annet som kan tenkes å ha betydning for naturopplevelsen i området, jf kapitlene om landskap, naturmiljø og kulturmiljø.

Områdets egnethet for friluftsliv skal vurderes ut fra bl.a. tilgjengelighet, hvilke aktiviteter som kan utøves, lokalisering m.m.

Det skal gjøres rede for dagens bruk av området. Dette inkluderer en beskrivelse av hvem som bruker det, hvilke aktiviteter som foregår, om området gir atkomst til andre områder av betydning for friluftsliv og om området er en del av et større friluftsområde.

Det skal beskrives i hvilken grad viltforekomstene i området utnyttes og rekreasjonsverdien forbundet med dette.

Det skal gis opplysninger om viktige fiskeplasser, samt eventuelle biotopjusterende og kultiverende tiltak av noe omfang. Det skal beskrives i hvilken grad fiskeressursene utnyttes og hvordan fisket er organisert.

Det skal redegjøre for om tiltaks- og influensområdet er vernet eller sikret som friluftsområde i etter særlover eller regulert etter plan- og bygningsloven (dvs. friluftsområder med planstatus).

Utredningen skal så langt det er relevant følge DN's håndbok 18 "Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven" og DN-håndbok 25 om kartlegging og verdisetting av friluftsområder.

Utredningen skal baseres på eksisterende opplysninger og samtaler med offentlige myndigheter, organisasjoner, grunneiere og lokalt berørte.

Mulige konsekvenser av tiltaket for friluftslivet skal vurderes for anleggs- og driftsfasen. Dette må ses i sammenheng med konsekvenser for landskap, natur- og kulturmiljø. Det skal bl.a. vurderes i hvilken grad tiltaket vil medføre endret bruk av området og hvilke brukergrupper som blir berørt av tiltaket.

Det skal gis en kort vurdering av om planlagte anleggsveger kan påvirke tilgjengeligheten og bruken av området.

Utredningen skal inneholde en kort beskrivelse av eventuelle alternative friluftsområder.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

11.7 Reiseliv

Natur- og kulturattraksjoner i utbyggingsområdet skal omtales og kartfestes. Turistanlegg, turisthytter og løypenett, hytteområder, sportsanlegg, tilrettelagte rasteplasser langs veg mv. kartfestes.

Det skal gis en beskrivelse av innhold og omfang av reiseliv og turisme i området. Relevante opplysninger kan innhentes fra NHO Reiseliv, Innovasjon Norge, fylkeskommunen, og fra lokale og regionale reiselivsaktører.

11.8 Lokal og nasjonal kraftoppdekning

Prosjektets betydning med tanke på lokal og nasjonal kraftoppdekning må beskrives, spesielt med prosjektets store bidrag til den nasjonale kraftbalansen.

Utbyggingsområdets verdi for reiseliv skal vurderes i forhold til følgende punkter:

- o dagens bruk*
- o eksisterende planer for videre satsing*
- o områdets egnethet/potensial for videreutvikling av reiselivsaktiviteter*

Tiltakets konsekvenser for reiselivet skal utredes for anleggs- og driftsfasen ut ifra hvordan utbyggingen vil kunne påvirke verdien av reiselivsattraksjonene.

Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

12. Samlet belastning

Det skal gis en oversikt over eksisterende og planlagte inngrep innenfor et geografisk avgrenset område som går ut over influensområdet. Det skal gjøres en vurdering av samlet belastning (tidligere kalt sumvirkninger) for tema der dette anses som konfliktfylt. Sentrale tema kan for eksempel være landskap, friluftsliv, naturmangfold og/eller reindrift.

12.1 Presisering om naturmangfold

Vurdering av samlet belastning for naturmangfold kan konsentreres om de tiltak og inngrep som antas å kunne medføre negative virkninger for en eller flere truede eller prioriterte arter og/eller verdifulle, truede eller utvalgte naturtyper som er identifisert gjennom utredningene om "Naturmiljø og naturens mangfold". For disse artene/naturtypene skal det primært vurderes om de aktuelle tiltakene og inngrepene kan påvirke de fastsatte forvaltningsmålene. Det skal også vurderes om tilstanden og bestandsutviklingen til disse artene/naturtypene kan bli vesentlig berørt.

Vurderingene skal bygge på kjent og tilgjengelig informasjon om andre planer og utredede virkninger for naturmangfold. Artene og naturtypene som det siktes til fremgår av DN-håndbok 13, Norsk rødliste for naturtyper 2011, utvalgte naturtyper, økosystemer som er viktige økologiske funksjonsområder for truede arter i Norsk rødliste 2010 og prioriterte arter jf. naturmangfoldloven § 23.

13. Andre forhold

13.1 Massedeponier

Planlagte områder for deponering av masse skal visualiseres og merkes av på kart. Aktuelle alternative plasseringer av tunnelmassene og alternativ bruk skal omtales.

Det skal gjøres rede for hvordan eventuell mellomlagring av masser skal foregå.

13.2 Arealbruk, illustrasjoner og kart

Konsekvensutredningen skal inneholde gode illustrasjoner og kartutsnitt som viser all nødvendig arealbruk

13.3 Avbøtende tiltak

Avbøtende tiltak skal vurderes under hvert enkelt fagtema. I tillegg skal det gjøres en samlet vurdering av hvilke avbøtende tiltak som på bakgrunn av en enkel kost-/nyttevurdering vil bidra til å redusere negative konsekvenser på en hensiktsmessig måte. Avbøtende tiltak skal vurderes for både anleggs- og driftsfasen.

13.4 Opplegg for informasjon og medvirkning

Tiltaket vurderes å ha spesiell interesse for Øystre Slidre kommune og grunneiere i området. Det skal legges opp til en bred medvirkningsprosess i de ulike faser av plan- og utredningsarbeidet.

13.5 Forslag til oppfølgende undersøkelser

Det skal gis en vurdering av behovet for, og eventuelt forslag til, nærmere undersøkelser før gjennomføring av planen eller tiltaket og undersøkelser med sikte på å overvåke og klargjøre de faktiske virkninger av tiltaket.”

Innkommne uttalelser

Vi gir her en oppsummering av hovedpunktene i de uttalelsene NVE har mottatt. Synspunkter på om prosjektet bør gjennomføres eller ikke omtales ikke her, det diskuteres ved behandling av en eventuell konsesjonssøknad. Alle innkomne høringsuttalelser kan lastes ned fra sakens nettside via www.nve.no/vannkraft.

Øystre Slidre kommune uttalte i sitt brev av 30.4.2013 at konsekvenser for naturmiljøet må utredes best mulig, og ber konkret om at risiko for å introdusere abbor fra Søre Vindin må vurderes. Kommunen mener det generelt er positivt at Heggefjorden kan få tilbake en del av sin opprinnelige vannføring, men skriver at det allikevel er viktig at KU belyser hvordan utbyggingen vil påvirke strømningsforholdene i Heggefjorden, spesielt med tanke på hvor utslippet fra kraftverket bør plasseres. De ber videre om at konsekvensene av redusert vannføring i Vinda utredes grundig og at avbøtende tiltak som minstevannføring blir nøye vurdert. Kommunen viser til at Vindin vassverk har gjeldende tillatelse til utslipp av regenerat til Vinda, og at eventuelle virkninger for dette må avklares som del av KU. Kommunen mener områder langs deler av elva er mye brukt, for eksempel ”Folkestigen” med Stampefossen, og ber om at endret vannføring og vannspeil både i elva og Søre Vindin må komme klart frem av en eventuell søknad. Kommunen mener at tiltakshaver ved planlegging av massedeponi må ta høyde for at det ikke vil være et umiddelbart behov for bruk av massene. Det er i følge kommunen viktig at endringer i landskapsopplevelsen fra fylkesvei 51 ved Heggefjorden mot Heggebygda blir utredet og at alternative plasseringer av påhugg og tilkomsttunnel må utredes. Kommunene ber også om at mulige konsekvenser for jord- og skogbruk blir utredet.

Fylkesmannen i Oppland 25.4.2013 mener overføringen av vann fra Vinda til Heggefjorden kan føre til spredning av abbor og røye til Heggefjorden og at en etablering av en eller flere av disse artene trolig vil fortrenge aurebestanden i Heggefjorden. Etablering av abbor vil gjøre fisket i Heggefjorden vesentlig mindre attraktivt. De ber om utredning av muligheter for å justere planene slik kraftverksutløpet plasseres nedenfor utløpet av Heggefjorden, altså nedenfor vandringshinderet. Fylkesmannen ber også om vurdering av hvordan det planlagte inntaket og den intermitterende driften vil påvirke aurens mulighet for å gyte, samt vurdering av alternative løsninger for inntaket. Videre ber

de om at forekomster av fuktighetskrevende vegetasjon og fugl knyttet til elvemiljøer og truede og sårbare naturtyper kartlegges spesielt grundig på den berørte strekningen langs elva Vinda. I tillegg mener de at alle arealer som berøres av planlagte inngrep må kartlegges grundig med tanke på truede arter og naturtyper, og at planene må justeres etter eventuelle viktige funn. Fylkesmannen ber om en grundig faglig vurdering av hvordan ulike mengder og perioder for minstevannsslipp vil kunne avbøte konsekvensene for fisk og annen ferskvannsbiologi, samt fuktighetskrevende vegetasjon. De ber videre om synliggjøring av hva slags landbruksarealer som må omdisponeres ved en utbygging og til hvilke formål, hvorvidt og hvordan slik omdisponering kan unngås og om tiltaket kan medføre drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket.

Oppland fylkeskommune 29.4.2013 er opptatt av fiskevandring og spredning av arter. Heggefjorden har i følge dem kun aure og ørekyt i dag, mens det i Søre Vindin og Volbufjorden også finnes abbor. Mellom Volbufjorden og Heggefjorden er et fiskevandringshinder, og Vinda renner ut nedenfor dette vandringshinderet. Fylkeskommunen ber om at tiltakshaver vurderer et utbyggingsalternativ der vannet fra kraftstasjonen slippes ut nedenfor vandringshinderet, for å unngå spredning av blant annet abbor fra Søre Vindin til Heggefjorden. Mellom utløpet av Søre Vindin og det planlagte inntaket mener fylkeskommunen at fisk kan gyte og vokse opp. De ber derfor tiltakshaver vurdere å plassere inntaket lenger ned i elva. De mener det må tas hensyn til friluftsliv og landskapsopplevelse i tillegg til naturmiljøet ved vurdering av minstevannføring. Fylkeskommunen opplyser at det i området Søre Vindin – Vinda er flere kjente kulturminner, og har gitt to konkrete eksempler på automatisk fredete kulturminner som de mener vil bli berørt. De ber om at konsekvenser for kulturminner blir utredet, blant annet langs Vinda og med tanke på økt vanngjennomstrømning i Heggefjorden. Fylkeskommunen hevder at kulturminnelovens § 9 skal oppfylles før det blir gjort vedtak om konsesjon, eventuelt at det søkes om utsettelse. Fylkeskommunen mener tiltakshaver må ta hensyn til at influensområdet for virkninger på kulturminner ofte har en større utstrekning enn selve tiltaket.

Statens vegvesen Region Øst uttalte 30.4.2013 at utbygging av Vinda kraftverk vil berøre fylkesveiene 51 og 287, og ber derfor om at forhold knyttet til trafiksikkerhet, tunnel/rørgate og kryssing av vei, nærføring til vei og adkomst fra vei tas hensyn til, både i anleggsperioden og driftsperioden. De mener det også må vurderes om eksisterende veinett tåler anleggstrafikk eller om det må utbedres. Statens vegvesen skriver at de ikke vil tillate tung anleggstrafikk i teleløsningsperioder og at de er skeptiske til løsninger der tunnel/rørgate går nær fylkesveien, spesielt gjelder dette alternativ 2 ved Heggebø og i området ved svingen mellom Vøle og Heggebø. De ber tiltakshaver vurdere behovet for nye avkjørsler og utvidet bruk av eksisterende avkjørsler, og at plassering og utforming omtales konkret og så detaljert som mulig i søknad med KU. Videre fremholder vegvesenet at eventuell kryssing av fylkesveiene skjer ved boring, da graving i veien ikke tillates.

Havforskningsinstituttet skriver i sin uttalelse datert 26.4.2013 at planene ikke berører lakseførende vassdrag og at tiltaket for øvrig kun vil ha konsekvenser for ferskvannssystemer. De har derfor ingen merknader til planene.

Direktoratet for mineralforvaltning skriver i sin uttalelse datert 2.5.2013 at de ikke har kommentarer til meldingen.

Eidsiva Nett AS anbefaler i sin uttalelse av 23.4.2013 at kabelen for nettilknytning får en spenning på 22 kV, og at tilkopling til transformatorstasjonen ved Heggebø gjøres via samleskinne med eget

bryterfelt. De oppgir at regionalnettet har kapasitet til den planlagte innmatingen fra planlagte Vinda kraftverk.

Vindin vassverk SA opplyser i sin uttalelse datert 25.4.2013 at det planlagte inntaksmagasinet i dag er vannkilde for deres forsyningsområde, som inneholder sentrale deler av kommunen. De mener det er avgjørende at vannkvaliteten i Søre Vindin ikke blir endret som følge av en utbygging av Vinda kraftverk. Vannverket er spesielt bekymret for den planlagte intermitterende kjøringen. De ber om utredninger av hva slik kjøring kan medføre av virkninger på utvasking av løsmasser og hvilke konsekvenser det kan ha for vannkvaliteten. I tillegg opplyser vannverket at de har en utslippstillatelse for regenerat i Vinda, og ber om vurderinger av minstevannføring med tanke på dette.

Vindåsen jaktfelt har v/Terje Rogne uttalt seg til planene den 29.4.2013. De er opptatt av å få utredet konsekvensene for utøvelse av jakt og inntekter fra jakta. De trekker frem en viktig trekkroute for elg og hjort som går mellom utløpet av Søre Vindin og restene av en gammel mølle litt nedenfor det planlagte inntaket. De er spesielt opptatt av konsekvenser i anleggsfasen.

Forum for natur og friluftsliv Oppland skriver i sin uttalelse datert 30.4.2013 at de mener det er store verdier knyttet til landskap og friluftsliv ved elva Vinda. De ber om kartlegging av biologisk mangfold, spesielt knyttet til bekkekløfter og fossesprøytsoner, samt vurdering av konsekvenser for fossefall og elvepadling. De ber også om at tiltakshaver vurderer verdien av å ha det de selv beskriver som "en gjenværende intakt, verdifull vassdragsnatur i nærhet til Langsua nasjonalpark og tilliggende verneområder." FNF Oppland oppgir at uttalelsen deres støttes av Norges Jeger- og Fiskerforbund – Oppland, Oppland Orienteringskrets, DNT Gjøvik og Omegn, Naturvernforbundet i Oppland, Vestoppland Krets - Norges Speiderforbund, Gudbrandsdal Krets - Norges Speiderforbund og Norsk Ornitologisk Forening – Oppland.

Heggefjorden grunneierlag har v/Terje Rogne uttalt 29.4.2013 at de ser med uro på muligheten for spredning av abbor fra Søre Vindin til Heggefjorden, som bare har ørret i dag. De ber om utredning av tiltak for å hindre slik spredning. De ber også om utredninger av hvilke konsekvenser tiltaket kan få for frostrøyk, endrede strømningsforhold og usikker is.

Anne Kari Gjerdalen og Ole Kristian Oldre, grunneiere, ber i sin uttalelse av 28.4.2013 om utredninger av endret vannstand i det planlagte inntaksmagasinet og de konsekvenser det kan ha for dyrka mark i området. I tillegg ber de tiltakshaver utrede om tiltaket vil medføre frostrøyk ved utløpet i Heggefjorden.

Ørjan Andreas Berge Aastveit, grunneier ved planlagt utløp, uttaler 29.4.2013 bekymring for at veien som er planlagt delvis på hans tomt vil bli mye brukt og at økt trafikk vil skape problemer for beitedyr og grunder. Aastveit ber om utredninger av vannstandsendringer ved utløpet i Heggefjorden, da han har dyrka mark ned mot fjorden. Han ber videre om at tiltakshaver vurderer å bruke overskuddsmasser til å heve området med dyrka mark, som et avbøtende tiltak.

Guri og Gjermund Skrimrud, grunneiere av dyrka mark i nordenden av Søre Vindin, uttalte 15.4.2013 at det må utredes hvordan vannstanden i Søre Vindin vil bli gjennom året. De skriver blant annet at høy vannstand om sommeren vil gjøre deres oppdyrka stykke jord ubrukelig, og at det er mange grøfter som munner ut i Søre Vindin kun 10 til 20 cm over normal sommervannstand. De ber også om utredning av om vannstandsendringer i Søre Vindin vil medføre forsumping av skogbunnen i

nærheten. For Heggefjorden ber de om utredninger av konsekvenser for økt frostrøyk og økt vannstand ved det planlagte utløpet.

Torstein Presthegge 28.4.2013 grunneier ved Søre Vindin. Ber om utredning av risiko for forsumping av skogen ved Søre Vindin og eventuelle konsekvenser for hans grustak, eventuelle virkninger på dyrkingsjorda ved Heggefjorden og frostrøyk i tilknytning til utløpet.

Tiltakshavers kommentarer til innkomne uttalelser

Tiltakshaver Skagerak Kraft AS har i brev datert 8.5.2013 kommentert de innkomne høringsuttalelsene på følgende måte:

"I alt er det kommet inn 14 høringsuttalelser. Uttalelsene fokuserer dels på hvilke utredninger som bør gjennomføres før en konsesjonssøknad kan tas opp til behandling, og dels på hva en opplever som fordeler og ulemper ved en utbygging.

I tråd med NVEs retningslinjer har vi nedenfor oppsummert og kommentert innkomne uttalelser som direkte vedrører forslaget til utredningsprogram.

Øystre Slidre kommune (ØSK) behandlet saken i kommunestyret den 25.04.2013. For ØSK er det avgjørende at konsekvensene for naturmiljøet utredes best mulig. Heggefjorden er verna og har bl.a. en unik bestand av aure. Overføring av vann fra Vinda til Heggefjorden vil kunne endre Heggefjorden sin biologi. Risikoen for å introdusere abbor i Heggefjorden må utredes. Det vurderes som gunstig at Heggefjorden får økt vassføring og får tilbake en stor del av vassføringa som ble fjernet i forbindelse med Lomenutbyggingen. Det er likevel viktig at hele strømningsbildet i Heggefjorden blir utredet og at utredningen legges til grunn for valg av utløpssted.

Konsekvenser av redusert vassføring i Vinda må utredes nøye for å komme frem til gode avbøtende tiltak som bl.a. minstevassføring. Endringer i elvas kapasitet til å motta regenerat fra Vindin vassverk må også utredes. Deler av elveløpet er mye benyttet i rekreasjonssammenheng med bl.a. "Folkestigen", som går på begge sider av elva mellom Mosbrue og Vindebrue, og Stampefossen.

Konsekvenser av vannstandsvariasjoner i Søre Vindin som følge av start- / stoppkjøring må utredes.

Vegen fra fylkesveg 51 ved Heggefjorden mot Heggebygde er et av kommunens "landemerker". Endring av landskapsbildet i tilknytning til påhugget og massedeponiet vil oppleves dramatisk fra denne vegen. Det må legges til grunn man ikke får omsetning på steinmassene umiddelbart i anleggsperioden. Det er svært viktig å få et klart bilde av landskapsvirkningene ved utbygging av kraftverket, enten det blir tunnel eller rørgate og kraftstasjon i dagen. Alternative påhugg og tilkomsttunnel bør utredes.

Konsekvensene for jord- og skogbruk som følge av endringer i vannstanden i Vindevatnet og som følge anleggstilltak må utredes.

Skageraks kommentarer:

ØSK kommer med mange relevante innspill til det kommende utredningsarbeidet og Skagerak ønsker å legge vekt på disse innspillene og forslagene i det videre arbeidet.

Risikoen for spredning av arter mellom Vinda og Heggefjorden, herunder abbor skal utredes og aktuelle avbøtende tiltak skal beskrives. Se for øvrig pkt. 7.6 (fisk) og pkt. 7.7 (ferskvannsbologi) i forslag til konsekvensutredningsprogram.

Konsekvenser for natur, miljø og landskapsopplevelsen som følge av endret vassføring i Vinda og Heggefjorden skal utredes og aktuelle avbøtende tiltak skal beskrives.

"Folkestigen" og Stampefossen vil inngå som to viktige tur- og rekreasjonsområder som skal inngå i utredningen. Endringer i strømningsbildet i Heggefjorden og bruk av minstevassføring som avbøtende tiltak er viktige forhold som skal utredes. Konsekvensene av endrede vassføringsforhold skal vurderes med vekt på Vindas resipientkapasitet og vannkvalitet. Se for øvrig pkt. 9.1 (vannkvalitet) i forslag til konsekvensutredningsprogram.

Vannstandsvariasjoner i Søre Vindin blir et av hovedtemaene for konsekvensutredningene, jf. vårt forslag til konsekvensutredningsprogram pkt. 3.1 (hydrologi), 3.4 (flommer), 4 (erosjon) og 10.1 (jord og skogbruk).

Konsekvenser for landskapsopplevelsen av anleggstiltak fra viktige "landemerker" inngår som del av utredningen. Det vil bli lagt vekt på å finne gode varige løsninger for deponering av tunnelmasser som ikke vil virke visuelt skjemmende for omgivelsene. Selv om det ønskelig å finne en god og samfunnsnyttig etterbruk av tunnelmasser, må vi planlegge ut ifra en varig deponering av massene. Det vises for øvrig til pkt. 6 (landskap) i forslag til konsekvensutredningsprogram.

På bakgrunn av innspillene fra kommunen foreslås følgende presiseringer i konsekvensutredningsprogrammet:

I pkt. 6 om landskap tilføyes:

"Konsekvensene for landskapsområdet ved det planlagte påhugget og massedeponiet mellom fylkesveg 51 og Heggefjorden skal utredes særskilt."

I pkt. 9.1 om vannkvalitet tilføyes:

"Utslipet av regenerat fra Vinda Vassverk skal vurderes særskilt."

I pkt. 11.6 om friluftsliv tilføyes:

"Konsekvensene for Stampefossen og "Folkestigen" skal utredes særskilt."

Havforskningsinstituttet skriver i uttalelse datert 26.04.2013 at tiltaket ligger utenfor deres ansvarsområde og at de derfor ikke har kommentarer til søknaden.

Statens vegvesen Region øst (SV) skriver i uttalelse datert 30.04.2013 at utbyggingen vil berøre fylkesveg 51 og fylkesveg 287. SV ber om at det i den videre planleggingen tas hensyn til trafiksikkerhet, inngrep i og ved fylkesvegene og avkjøringer fra fylkesveg, både i anlegg- og driftsfasen. Det må også gjøres en vurdering av om eksisterende vegnett tåler belastningen i anleggsperioden, eller om det må oppgraderes. SV vil ikke tillate tyngre anleggstrafikk i teleløsningsperioden. SV viser også til gjeldende regler for avkjøringer fra fylkesveger og byggegrenser langs med fylkesveger. Det ytres skepsis mot løsninger der tunnel / rørgate går nær fylkesvegen, spesielt gjelder dette alternativ 2 ved Heggebø og i området ved svingen mellom Vøle og Heggebø.

Det bes om at behovet for nye avkjørsler og utvidet bruk av eksisterende avkjørsler belyses, og at plassering og utforming omtales konkret og så detaljert som mulig i det videre arbeide. SV forutsetter at eventuell kryssing fylkesvegene med rør skjer ved boring.

Skageraks kommentarer:

Uttalelsen fra SV tas med i den videre planleggingen. Skagerak vil påse at nødvendige tillatelser etter veglovens bestemmelser om byggegrenser og avkjørsler til enhver tid foreligger. Etablering av nye avkjørsler fra fylkesveg 51 vil i den grad det er mulig bli forsøkt unngått.

Etablering av nye eller utvidet bruk av eksisterende avkjørsler vil skje etter detaljerte planer som er godkjent av SV. Det samme gjelder for tiltak i eller i nærhet av fylkesveg og løsning for krysning av fylkesveg. Dette gjelder for både anleggs- og driftsfasen.

På bakgrunn av innspillene fra Statens vegvesen utvides pkt. 13.1 om massedeponi til også å omfatte veg, med følgende tillegg:

"Behovet for nye vegadkomster, kryssutbedringer og vegoppgraderinger og andre tiltak i eller ved offentlig veg skal omtales." Pkt. 11.5 om helsemessige forhold omfatter også trafikk.

Eidsiva nett (EN) skriver i uttalelse datert 23.04.2013 at det er mer fornuftig å legge en 22 kV kabel frem til eksisterende transformatorstasjon ved Heggebø enn planlagt tilknytning til 132 kV ledningen. Regionalnettet har kapasitet til å ta imot planlagt innmating fra Vinda kraftverk. I perioder med stor produksjon er regionalnettet i området tungt belastet med tilsvarende høye marginaltap.

Skageraks kommentarer:

Innspillet fra EN tas med i den videre planleggingen. Se for øvrig pkt. 2 (elektriske anlegg) i forslag til konsekvensutredningsprogram.

Vindin Vassverk (VV) skriver i uttalelse datert 25.04.2013 at det er helt avgjørende at kvaliteten på vannet i Søre Vindin ikke blir endret som følge av utbyggingen. VV er svært bekymret for at intermitterende kjøring kan medføre utvasking av løse masser i strandsonen.

VV har også tillatelse til utslipp av regenerat til Vinda. En vesentlig mindre vassføring i Vinda må ikke påvirke denne tillatelsen. I den anledning ber VV om at kravet til minstevassføring blir vurdert ut fra behovet for utnyttning av regenerat.

Skageraks kommentarer:

Skagerak er klar over Søre Vindins betydning som drikkevannskilde og Vindas betydning som resipient for regenerat og vil få konsekvensene som følge av utbyggingen grundig utredet. Se for øvrig pkt. 4 (erosjon) og 9.1 (vannkvalitet) i forslag til konsekvensutredningsprogram og våre kommentarer til uttalelsen fra Øystre Slidre kommune.

Storefoss Sag DA (SSa) er i uttalelse datert 30.04.2013 opptatt av at større vannføring vil medføre frostrøyk / damp / tåke, og at dette kan være negativt for virksomhetens lagring og tørking av trematerialer i området.

Skageraks kommentarer:

Eventuelle endringer i lokalklimatiske forhold og frostrøyk skal utredes. Se for øvrig pkt. 3.6 (vanntemperatur, isforhold og lokalklima) i forslag til konsekvensutredningsprogram.

Heggefjorden grunneierlag (HG) skriver i uttalelse datert 29.04.2013 at de ser med stor uro på konsekvensene for Heggefjorden ved en utbygging. Vannet er i dag et godt fiskevann bestående av kun ørret. Vindin har bestand av abbor og denne arten er helt uakseptabel å få

inn i Heggeffjorden. HG er også usikre på konsekvenser av ustabil vannstand, fare for frostrøyk, strømmingen i vannet og usikker is. Vannet blir benyttet til både skiturer og isfiske.

Skageraks kommentarer:

Risikoen for spredning av arter mellom Vinda og Heggeffjorden, herunder abbor skal utredes og aktuelle avbøtende tiltak skal beskrives. Se for øvrig pkt. 7.6 (fisk) og pkt. 7.7 (ferskvannsbiologi) i forslag til konsekvensutredningsprogram. Omfanget av vannstandsvariasjoner i Heggeffjorden med strømningsendringer i vannet og konsekvenser av dette skal utredes. I tilknytning til utløpet vil det bli perioder med usikker is. Endringer i is- og isleggingsforhold, vanntemperatur og lokalklima skal utredes. Se for øvrig pkt. 3.6 (vanntemperatur, isforhold og lokalklima) i utredningsprogrammet.

Forum for natur og friluftsliv Oppland (FNFO) skriver i sin uttalelse datert 30.04.2013 at de går i mot en utbygging og oppfatter planene som meget kontroversielle. Det bemerkes at elva ble vurdert vernet i siste Supplering av verneplan for vassdrag. Feltet er svært mye brukt i friluftssammenheng og har store kulturminneinteresser. En utbygging vil etter deres vurdering medføre store inngrep i forhold til den begrensede produksjonen av ny kraft.

Utbyggingsområdet har spesielle naturverdier knyttet til elvekløfter, fossesprøytoner og bergvegg med regional verdi. Det er stort behov for nærmere kartlegging av biologisk mangfold knyttet til naturverdiene. Konsekvenser for fugler, særlig fossefall, må etter FNFO utredes.

Utbyggingen vil etter FNFO sin vurdering gi store negative konsekvenser med redusert vassføring over en lang strekning. Fossene Helvetisfossen og Storefoss nevnes spesielt. FNFO skriver videre at utbyggingsstrekningen er av betydning for friluftsliv, spesielt elvepadling. Området har også høy opplevelsesverdi som et av få gjenværende dal- og naturområder som er lite preget av inngrep sammenlignet med øvrige deler av kommunen som i stor grad er preget av et langvarig høyt utbyggingspress. Det bes om at disse temaene utredes.

Det reises på generelt grunnlag spørsmål om naturmangfoldlovens krav til kunnskap om både sumvirkninger og samlet belastning blir tilstrekkelig ivaretatt i vassdragsutbygginger. FNFO er imot utbygging og mener at utbygging av slike kraftverk heller ikke vil være samfunnsmessig nødvendig av hensyn til behovet for ny kraft.

Skageraks kommentarer:

Vinda er ikke vernet i h.h.t. Verneplan for vassdrag. Etna, som ligger ca. 10 km øst for Vinda, inngår i Verneplan IV for vassdrag.

Områdets egnethet for friluftsliv og konsekvenser ved utbygging skal utredes. Dette omfatter bl.a. tilgjengelighet, hvilke aktiviteter som kan utøves, lokalisering m.v. Dette gjelder også for aktiviteter som evt. elvepadling. For øvrig vises det til pkt. 11.6 (friluftsliv, jakt og fiske) i konsekvensutredningsprogrammet.

Landskap, kulturminner og kulturmiljø er temaer som skal konsekvensutredes. Utredningen skal beskrive landskapet i områdene som blir påvirket av tiltaket, både i anleggs- og driftsfasen. Utredningen skal inkludere både natur- og kulturhistoriske dimensjoner ved landskapet, og for øvrig samordnes med utredningen for kulturminner / kulturmiljø. Landskapsopplevelsen av fosser på den berørte elvestrekningen vil være et vesentlig tema i utredningen. Se for øvrig pkt. 6 (landskap) og 9 (forurensning) i forslag til konsekvensutredningsprogram.

Forekomst av truede eller sårbare arter eller naturtyper er et viktig tema. Registrerte naturtyper, som f.eks. bekkekløfter og fossesprøytsoner, skal kartlegges og dokumenteres etter DN's håndbøker. Konsekvenser av tiltaket på naturmiljø og naturens mangfold vil bli grundig utredet både i anleggs- og driftsfasen. Dette gjelder også for fugler som eksempelvis fossekall. Se for øvrig pkt. 7 (naturmiljø og naturens mangfold) i forslag til konsekvensutredningsprogram.

Ørjan Andreas Berge Aastveit, eier av gnr./bnr. 26/06, fokuserer i uttalelse av 29.04.2013 på vegløsninger frem til kraftverksutløpet ved Heggefjorden, vannstandsvariasjoner i Heggefjorden og barns sikkerhet i byggeperioden. Aastveit går i mot en løsning med rørgate og kraftstasjon i dagen. Aastveit ønsker av hensyn til beitedyr og grunder at eksisterende veger på deres eiendom oppgraderes i stedet for at det lages en ny vegadkomst til avløpet som krysser flere eiendommer.

Av hensyn til eiendommens dyrka mark ønsker Aastveit at faren for høyere eller mer ustabil vannstand utredes. Det foreslås at noe av steinmassene blir brukt til å heve jordet som et avbøtende tiltak dersom vannstanden blir høyere enn i dag.

Skageraks kommentarer:

Alternative vegadkomster til kraftverksavløpet vil bli vurdert i konsesjonssøknaden, herunder en vegløsning som foreslått av Aastveit. Vannstandsvariasjoner i Heggefjorden før og etter utbygging vil bli utredet, jf. pkt. 3.1. (hydrologi) i utredningsprogrammet.

Behovet for avbøtende tiltak vil i denne sammenheng bli vurdert. Støy, støvplager, trafikkmessige ulemper og mulig økt risiko for ulykker knyttet til anleggsfasen skal vurderes, jf. utredningsprogrammets pkt. 11.5 (helsemessige forhold).

Anne Kari Gjerdalen og Ole Kristian Oldre fokuserer i høringsuttalelsen av 28.04.2013 på mulige hydrologiske endringer i Søre Vindin og Heggefjorden ved en utbygging. De er uroet for at vannstandsnivået i Søre Vindin øker, da dette vil kunne påvirke skogsog landbruksarealene rundt Søre Vindin. Det er også bekymret for at de kan bli mer frostrøyk i Heggefjorden.

Skageraks kommentarer:

Vannstandsvariasjoner i Søre Vindin blir et av hovedtemaene for konsekvensutredningene, jf. bl.a. vårt forslag til konsekvensutredningsprogram pkt. 3.1 (hydrologi), 3.4 (flommer), 4 (erosjon) og 10.1 (jord og skogbruk). Konsekvensene for lokalklimaet, herunder dannelse av frostrøyk, vil bli utredet jf. utredningsprogrammets pkt. 3.6 (vanntemperatur, isforhold og lokalklima).

Torstein Presthegge, eier av gnr. 23 bnr. 1, skriver i sin uttalelse datert 28.04.2013 at høyere vannstand i Søre Vindin og Heggefjorden vil kunne medføre forsumpning. Det bes om at konsekvensene for skog- og jordbruket, samt grustaket ved Vangstjednbakken, utredes. Det nevnes også at frostrøyk vil medføre dårligere klima rundt Heggefjorden.

Skageraks kommentarer:

Vannstandsvariasjoner i Søre Vinding og Heggefjorden blir et av hovedtemaene for konsekvensutredningene. Eventuelle endringer i lokalklimatiske forhold og frostrøyk skal også utredes. Se for øvrig våre kommentarer til uttalelse fra Anne Kari Gjerdalen og Ole Kristian Oldre.

Gjermund Skrindsrud er i uttalelse datert 15.04.2013 urolig for konsekvensene ved økt vannstand i Søre Vindin. Skrindsrud viser til at det er mange grøfter som kommer ut i Søre Vindin kun 10-20 cm over normal sommervannstand. Dersom vannstands nivået blir holdt på "vårnivå" om sommeren vil dette gjøre dyrket mark ned mot vannet ubrukelig. Han ønsker også at en utreder om det kan bli forsumping av skogbunnen nær Søre Vindin.

Det bes også om at konsekvensene i Heggefjorden ved økt vannføring, vannstand og eventuell frostrøyk utredes.

Skageraks kommentarer:

Temaene som Skrindsrud tar opp vil bli viktige for de kommende konsekvensutredningene, jf. våre kommentarer til uttalelsen fra Anne Kari Gjerdalen og Ole Kristian Oldre.

Vindåsen jaktfelt er i brev av 29.04.2013 opptatt av konsekvensene for storviltjakta i området. Jaktfeltet er bekymret for jaktstammen og trekkruten for elg og hjort som går i området mellom Søre Vindin og den gamle mølla.

Skageraks kommentarer:

Utbyggingen vil neppe ha noen konsekvenser for utøvelse av jakt og viltets trekkruter i driftsperioden da ferdselen i området vil bli svært begrenset. Konsekvenser for vilt og jakt i anleggs- og driftsperioden skal utredes, jf. forslaget til konsekvensutredningsprogram pkt. 7.4 (pattedyr) og pkt. 11.6 (jakt, friluftsliv og fiske).

Oppland fylkeskommune (OF) bemerker i brev av 29.04.2013 at det er lagt opp til et godt og omfattende utredningsprogram, men ber om at en del temaer utredes nærmere. Fylkeskommune forutsetter at det blir en miljøbasert minstevannføring som ivaretar hensynet til fisk og livet i elva, samt at rekreasjonsverdien langs elva ikke blir vesentlig forringet.

OF ber om at det utredes et alternativ der avløpet fra kraftverket kommer ut nedenfor vandringshinderet mellom Heggefjorden og Volbuffjorden. Dette for å unngå spredning av røye og abbor til Heggefjorden.

Inntaket for Vinda kraftverk er planlagt 100 meter nedstrøms Søre Vindin. Det er planlagt en betongterskel som løfter elvas vannspeil opp til dagens nivå i Søre Vindin. For å ivareta gyte- og oppvekstmuligheten for fisk på utløpsstrekningen ber fylkeskommunen om at det utredes et alternativ for inntak lengre ned i elva, slik at en ivaretar et parti med naturlig elvestrekning før inntaket.

Kulturarvenheten i fylkeskommunen kommer med en rekke nyttige innspill vedrørende kjente kulturminner i området og potensialet for funn av kulturminner. De er opptatt av at undersøkelsesplikten i kulturminnelovens § 9 skal oppfylles før det blir gitt konsesjon for kraftverket.

Skageraks kommentarer:

Det vil ikke være lønnsomt å bygge ut et kraftverk med avløp nedstrøms Vindefossen, da kraftverkets "vannveg" vil bli for lang og dyr. En kan se for seg en kraftig redusert utbyggingsløsning hvor kraftverket plasseres i Vindadalen, og avløpet fra kraftverket føres tilbake til Vinda. Dette vil gi en langt lavere energiproduksjon, anslagsvis det halve, og bryte med forutsetningene i Samla plan.

En vil få "motfall" på deler av rørgatetraseen dersom en flytter inntaket nevneverdig lengre ned en foreslått i forhåndsmeldingen. Med en tunnelloøsning er det trolig teknisk mulig å flytte inntaket lengre ned som foreslått av fylkeskommunen. Det er imidlertid svært lite ønskelig da en mister muligheten for å ha inntak direkte i fra Søre Vindin og fordi antall fallmeter reduseres. Lengden på tunnelen og dermed kostnadene blir dessuten så og si de samme. Etter Skageraks vurdering er det viktig å få utredet den aktuelle strekningens funksjon som gyteområde for fisk. Vi foreslår derfor at det gjøres en presisering i pkt 7.6 om fisk i utredningsprogrammet om at en skal se særskilt på den aktuelle strekningens funksjon som gyte- og oppvekstområde.

Uttalelsen fra kulturarvenheten vil bli videreformidlet til de som skal gjennomføre konsekvensutredningene i sin helhet. Skagerak er enig med fylkeskommunen i at undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 bør oppfylles før det blir gitt konsesjon for kraftverket. Etter vår vurdering er det riktig å gjennomføre konsekvensutredningene, herunder for kulturminner, hydrologi, erosjon og de andre temaene som fylkeskommunen tar opp, før arbeidet med undersøkelser etter kulturminnelovens § 9 igangsettes. Disse undersøkelser skal baseres på konsesjonssøknaden med tilhørende konsekvensutredninger. Skagerak vil ta kontakt med fylkeskommunen i god tid før endelig avklaring av undersøkelsenes omfang. Undersøkelsene bør gjennomføres sommeren 2014."

I brev datert 16.5.2013 kommenterte Skagerak Kraft høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Oppland på følgende måte:

"Fylkesmannen i Oppland ser i brev datert 25.04.2013 en alvorlig ulempe ved utbygging som vist i meldingen. Overføring av vann fra Vinda til Heggefjorden kan føre til spredning av abbor og evt. også røye til Heggefjorden. En etablering av en eller flere av disse artene må forventes å fortrenge aurebestanden i innsjøen, og spesielt en etablering av abbor vil gjøre fisket i Heggefjorden vesentlig mindre attraktivt. Fylkesmannen mener at det må utredes muligheter for å justere planene slik at avløpet føres ut nedenfor utløpet av Heggefjorden, hvor det er et fall som hindrer oppgang til Heggefjorden.

Fylkesmannen ser videre behov for å presisere følgende forhold i konsekvensutredningen:

- Faren for spredning av abbor og røye til Heggefjorden og mulig tiltak for å forhindre slik spredning må gis stor fokus.*
- Utredning må belyse hvordan planlagt inntakskonstruksjon og intermitterende drift vil påvirke mulighetene for utløpsgyting for aure i Søre Vindin, og vurdere evt. alternative løsninger for inntak.*
- Forekomster av fuktighetskrevende vegetasjon og fugl som er knyttet til elvemiljøer, samt truede og sårbare naturtyper, må kartlegges særlig grundig langs Vinda fra Søre Vindin og nedstrøms. I tillegg må alle områder som berøres av inngrep kartlegges grundig med tanke på truede arte og naturtyper.*
- Det må gis en grundig og faglig vurdering av hvordan ulike minstevannføringslipp vil begrense konsekvensene for fisk, andre vannlevende organismer og evt. verdifull fuktighetskrevende vegetasjon langs Vinda.*
- Konsekvensene av tiltaket for landbruksarealer på grunn av arealbeslag må utredes. Det må også vurderes om tiltaket kan medføre drift- og miljømessige ulemper for*

landbruket i det aktuelle området. Når det gjelder avbøtende tiltak må det ses på alternativer som ikke medfører omdisponering av areal, evt. mindre omdisponering.

Skageraks kommentarer:

Fylkesmannen kommer med mange relevante innspill til det kommende utredningsarbeidet og Skagerak ønsker å legge vekt på disse innspillene i det videre arbeidet. Uttalelsen vil i sin helhet bli videreformidlet til de som skal forestå konsekvensutredningen. Ved oppstart av utredningsarbeidet vil det bli tatt kontakt med Fylkesmannen og andre for å innhente tilgjengelig informasjon om bl.a. truede arter og naturtyper i området.

Det vil ikke være lønnsomt å bygge ut et kraftverk med avløp nedstrøms Vindefossen, da kraftverkets "vannveg" vil bli for lang og dyr. En kan se for seg en kraftig redusert utbyggingsløsning hvor kraftverket plasseres i Vindadalen, og avløpet fra kraftverket føres tilbake til Vinda. Dette vil gi en langt lavere energiproduksjon, anslagsvis det halve, og bryte med forutsetningene i Samla plan.

Risikoen for spredning av arter mellom Vinda og Heggeffjorden, herunder abbor og røye skal utredes og aktuelle avbøtende tiltak skal beskrives. Se for øvrig pkt. 7.6 (fisk) og pkt. 7.7 (ferskvannsbiologi) i forslag til konsekvensutredningsprogram.

Når det gjelder utløpsgyting for aure i Søre Vindin, er dette et tema som skal grundig utredes. I siste revisjon av forslag til utredningsprogram er det foreslått en presisering under pkt. 7.6 (fisk) om at en skal se særskilt på den aktuelle strekningens funksjon som gyte- og oppvekstområde. Konsekvensene for utløpsgyting for aure i Søre Vindin som følge av inntakskonstruksjon, overløpsterskel og intermitterende kjøring inngår i denne utredningen. Se for øvrig våre kommentarer til høringsuttalelse fra Oppland fylkeskommune.

Forekomst av truede eller sårbare arter eller naturtyper er et viktig tema. Registrerte naturtyper, som feks. bekkekløfter og fossesprøytoner, skal kartlegges og dokumenteres etter DN's håndbøker. Konsekvenser av tiltaket på naturmiljø og naturens mangfold vil bli grundig utredet både i anleggs- og driftsfasen. Dette gjelder også for fugler som eksempelvis fossefall. Se for øvrig pkt. 7 (naturmiljø og naturens mangfold) i forslag til konsekvensutredningsprogram.

Vurderingene bak eventuelle forslag til minstevassføring skal fremgå av konsekvensutredningen. Forslag til minstevassføring skal tas inn i alle relevante hydrologiske beregninger og kurver og legges til grunn for vurderingene av konsekvenser for de øvrige fagtemaene, herunder konsekvensene for fisk, andre vannlevende organismer og evt. verdifull fuktighetskrevende vegetasjon langs Vinda. Det vises for øvrig til pkt. 3.2 (minstevassføring) og pkt. 7 (naturmiljø og naturens mangfold) i forslag til konsekvensutredningsprogram.

Tiltakets konsekvenser for jord- og skogbruk skal utredes. Størrelsen av arealer som går tapt eller forutsettes omdisponert skal oppgis, med vekt på eventuelt tap av dyrka mark. Tiltakets konsekvenser for jord- og skogressursene i anleggs- og driftsfasen skal vurderes. Mulige avbøtende tiltak skal vurderes i forhold til de eventuelle negative konsekvenser som kommer fram, herunder eventuelle justeringer av tiltaket. Se for øvrig pkt. 10.1 (jord og skogbruk) i forslag til konsekvensutredningsprogram."

I brevet datert 8.5.2013 kom Skagerak Kraft med følgende tillegg til sitt opprinnelige forslag til konsekvensutredningsprogram:

- Under temaet "Landskap og inngrepsfrie naturområder (INON): *"Konsekvensene for landskapsområdet ved det planlagte påhugget og massedeponiet mellom Fylkesveg 51 og Heggefjorden skal vurderes særskilt."*
- Under temaet "Fisk": *"Utløpsoset, ned til Mellefossen, skal vurderes særskilt."*
- Under temaet "Forurensning": *"Utslipet av regenerat fra Vinda Vassverk skal vurderes særskilt."*
- Under temaet "Friluftsliv, jakt og fiske": *"Konsekvensene for Stampfossen og "Folkestigen" skal vurderes særskilt."*
- Under temaet "Andre forhold; massedeponier og veier": *"Behovet for nye vegadkomster, kryssutbedringer og vegoppdateringer og andre tiltak i eller ved offentlig veg skal omtales."*

NVEs vurderinger

KU-programmet skal angi hvilke utbyggingsalternativer som skal utredes nærmere og hvilke utredninger som skal gjennomføres for å få belyst tiltakets vesentlige konsekvenser. Programmet fastsetter det samlede krav til innhold og omfang av konsekvensutredningen (KU). KU skal fremskaffe det faglige beslutningsgrunnlaget for å ta stilling til tiltaket. Utredningsprogrammet skal fastsettes på grunnlag av tiltakshavers forslag, innkomne uttalelser, søkers kommentarer til disse samt NVEs egne vurderinger.

Nedenfor følger våre vurderinger av Skagerak Kraft AS sitt forslag til KU- program og innkomne uttalelser. Vurderingene er gjort temavis og med samme inndeling som i fastsatt KU-program, som følger inndelingen i NVEs veileder 3/2010 om utarbeidelse av meldinger, konsekvensutredninger og søknader.

Alternativer

Skagerak Kraft har beskrevet to utbyggingsalternativer i meldingen. Alternativene skiller seg fra hverandre ved at alternativ A innebærer vannvei i tunnel og kraftstasjon i fjell, og alternativ B innebærer nedgravd rørgate og kraftstasjon i dagen. Alternativene er ellers like, med inntak i Vinda cirka 100 meter nedstrøms utløpet av Søre Vindin, med opptil 3 meter heving av vannspeilet mellom inntaket og innsjøens vannstands nivå. Utløpet er planlagt i Heggefjorden i begge alternativer.

Fylkesmannen i Oppland, Øystre Slidre kommune, Oppland fylkeskommune og Heggefjorden grunneierlag er alle opptatt av risikoen for spredning av abbor og røye til Heggefjorden, med påfølgende negative konsekvenser for ørret og ørretfiske. Både Fylkesmannen og fylkeskommunen har bedt om utredning av et utbyggingsalternativ som ikke innebærer risiko for å introdusere nye arter til Heggefjorden, for eksempel ved å føre vannet tilbake i vassdraget nedenfor vandringshinderet mellom Heggefjorden og Volbufjorden.

Skagerak Kraft har svart at et slikt alternativ ikke er aktuelt fordi vannveien vil bli lang og for kostbar, slik at utbyggingen ikke blir lønnsom. Et redusert alternativ med kraftverk i Vindadalen der vannet føres tilbake i Vinda kan la seg gjennomføre i følge tiltakshaver, men produksjonen vil i så fall bli kraftig redusert.

Vi registrerer at flere av høringspartene er kritiske til muligheten for spredning av abbor til Heggefjorden. Krav til aktsomhet ved tiltak som kan medføre spredning av organismer til steder der de ikke forekommer naturlig er nedfelt i naturmangfoldloven § 28, som videre stadfester at det skal treffes tiltak for å hindre slik spredning. NVE mener at Skagerak Kraft må utrede et utbyggingsalternativ som ikke innebærer risiko for spredning av arter fra Vindavassdraget til

Heggefjorden. Kravet om utredning av et slikt alternativ er tatt inn i det fastsatte konsekvensutredningsprogrammet.

Elektriske anlegg og overføringsledninger

Skagerak Kraft planlegger å tilknytte kraftverket til Heggebø transformatorstasjon via jordkabel. Kabelen vil få en spenning på 22 eller 132 kV og vil bli ca 1 500 m lang. Det er ellers planlagt å installere to aggregat med en samlet effekt på 16 MW.

Eidsiva Nett har anbefalt at jordkabelen får 22 kV spenning og at tilkoplingen til transformatorstasjonen gjøres via samleskinne med eget bryterfelt. De har ellers oppgitt at regionalnettet har kapasitet til å ta i mot den planlagte produksjonen. Skagerak Kraft har svart at de vil ta Eidsiva Nett sine innspill med seg i den videre planleggingen.

En redegjørelse av i hvilken grad tiltaket vil påvirke forsyningssikkerheten og den regionale kraftbalansen inngår i dette fagtemaet. Vi påpeker at det må søkes om anleggskonsesjon etter energiloven, enten separat eller som del av vannkraftsøknaden. Ellers må det komme klart frem hvilken trasé det søkes om, og hvilket spenningsnivå – 22 kV eller 132 kV. Dersom begge traséalternativene omsøkes, må søkers prioritering gå frem av søknaden og vedlagte kart. Vi understreker at kart over kabeltraseen skal legges ved søknaden. Ved et eventuelt luftstrekk ved kraftstasjonen ønsker NVE en beskrivelse og illustrasjon av valgt mastetype. Det skal også gis en beskrivelse av tekniske data for både jordkabel og eventuell luftledning, det vil si høyde på master, tverrsnitt på liner/kabel og isolatorer. Bredde på rettighetsbelte skal også beskrives. Det må tydeliggjøres om den oppgitte lengden på kabelen inkluderer utførsel gjennom adkomsttunnelen, eller kun lengden fra adkomsttunnelen til Heggebø transformatorstasjon. Et eventuelt behov for endringer i Heggebø transformatorstasjon og behov for å søke om dette som følge av tilknytningen av kraftverket må avklares. Eierforhold ved Heggebø transformatorstasjon må også komme frem av søknaden. NVE viser ellers til ”Veileder for utforming av søknader om anleggskonsesjon for kraftoverføringsanlegg,” som er tilgjengelig på NVEs nettsider via www.nve.no/Konsesjoner/Nett/.

Hydrologi

De hydrologiske temaene som omtales nedenfor skal ligge til grunn for de øvrige fagutredningene.

Overflatehydrologi (grunnlagsdata, vannførings- og vannstandsendringer, restvannføringer)

Skagerak Kraft har spesifisert at relevante punkter for vannføringsmålinger og –simuleringer i Vinda er utløpet fra Søre Vindin, Vindefossen og etter samløpet med Øystre Slidre elv, og i Øystre Slidre elv er de relevante punktene ved utløpet av Heggefjorden og etter samløpet med Vinda.

Øystre Slidre kommune ønsker spesielt å få utredet hvordan tiltaket vil påvirke strømningsforholdene i Heggefjorden, og at plassering av utløpet vurderes særskilt i denne sammenheng. Flere av grunneierne rundt Søre Vindin er opptatt av hvordan vannstandsendringene i inntaksmagasinet vil bli etter en utbygging, særlig med tanke på den planlagte start- / stoppkjøringen. Skagerak Kraft har svart at vannstandsvariasjoner og strømningsendringer i Heggefjorden som konsekvens av Vinda kraftverk skal inngå som del av KU, og at vannstandsvariasjoner i Søre Vindin vil bli ett av hovedtemaene i utredningen.

NVE mener at KU må inkludere utredning av om tiltaket vil medføre endrede strømningsforhold i tilknytning til utløpet, og i den sammenheng vurdere alternative utløpsplasseringer. Vi er enige i at vannstandsvariasjoner i Søre Vindin er et viktig tema å få utredet.

I Vinda ligger målestasjonen 12.207 Vindeelv, hvor det måles uregulert tilsig til Øystre Slidrevassdraget. Vindeelva er en av de stasjonene i denne delen av Norge med lengst uregulert serie, og dermed av stor viktighet for både avrenningskart og flomberegninger. Stasjonen er pålagt Foreningen til Begnavassdragets regulering (FBR) av NVE. Vi mener at tiltakshaver må utrede hvilke konsekvenser utbyggingen av Vinda kraftverk vil ha for målestasjonen og måleserien, blant annet konsekvensene av å miste en god, homogen serie for flomanalyser i området. Det må vurderes om måling av restvannføring i Vinda sammen med driftsvannføring gjennom kraftverket kan gi et godt anslag for årsmiddelvannføringen. Skagerak Kraft må også vurdere mulighetene for plassering av en eller flere erstatningsstasjoner. Med i vurderingen må det tas med hvorvidt stasjonen er viktig for FBRs flomberegninger. Det bør holdes nær kontakt med FBR gjennom utredningsarbeidet.

Vi viser ellers til det fastsatte utredningsprogrammet.

Minstevannføring

Tiltakshavers forslag til utredninger er i tråd med det NVE normalt ber om.

Fylkesmannen i Oppland mener at konsekvenser for fisk må tas spesielt hensyn til ved vurdering av minstevannsslipp, i tillegg til ferskvannsbiologi og fuktighetskrevende vegetasjon. Oppland fylkeskommune har bedt om at også friluftsliv og landskapsopplevelse inngår som grunnlag for vurderingen av vannslippet. Grundige vurderinger av minstevannsslipp er også etterspurt av Øystre Slidre kommune.

Skagerak Kraft har svart at vurderinger bak forslag til minstevannsslipp skal fremgå av KU, og at forslagene til vannslipp skal tas inn i alle relevante hydrologiske beregninger og legges til grunn for konsekvensvurderingene av de øvrige fagtemaene.

NVE mener at tiltakshavers forslag til utredninger av minstevannsføring er tilfredsstillende. Vi gjør oppmerksom på at det skal tas bilder av elva der det forventes redusert vannføring, på aktuelle steder, og at vannføringen på bildene skal gjøres rede for og tallfestes. Standpunkt for fotografering bør vises på kart. Vi viser ellers til kravene som er fastsatt i det endelige utredningsprogrammet.

Driftsvannføring

Tiltakshavers forslag er i tråd med NVEs standard krav til utredninger. Vi viser til det fastsatte utredningsprogrammet.

Flommer

Tiltakshavers forslag er i tråd med NVEs standardkrav. Vi viser til det fastsatte utredningsprogrammet.

Inntaksmagasin

Tiltakshaver har oppgitt at vannstandsvariasjonene hele tiden vil ligge innenfor dagens naturlige vannstandsvariasjoner i Søre Vindin. De vil sette opp et forslag til manøvreringsreglement med tilhørende forslag til minstevannføring og beregne vannmengden som er nyttbar til produksjon.

Ingen av høringspartene har eksplisitt bedt om manøvreringsreglement eller magasinkart, men flere av dem er opptatt av hvor mye vannstanden vil pendle og hvordan vannstandsvariasjonene vil påvirke strandsonen i Søre Vindin.

NVE mener at tiltakshaver må dokumentere hva som ligger til grunn for søknadens forslag til HRV og LRV og en begrunnelse for at forslaget ligger innenfor "naturlig vannstandsvariasjon." Ut fra det driftsopplegget som foreslås må det komme klart frem hvordan vannstanden i inntaksmagasinet vil variere gjennom året.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Tiltakshavers forslag er i tråd med det NVE normalt ber om av utredninger for dette temaet.

Heggefjorden grunneierlag og flere grunneiere har bedt om utredning av om tiltaket kan ha konsekvenser for frostrøyk ved utløpet i Heggefjorden, samt endrede strømningsforhold og usikker is.

NVE mener at de forhold som grunneierlaget og grunneierne tar opp inngår som del av tiltakshavers forslag. Vi har presisert behovet for utredninger av konsekvenser i Heggefjorden i det fastsatte utredningsprogrammet.

Grunnvann

Tiltakshavers forslag er i tråd med det NVE normalt ber om av utredninger om grunnvann. Vi viser til det fastsatte KU-programmet.

Erosjon og sedimenttransport

Tiltakshavers forslag er i tråd med det NVE normalt ber om for dette temaet. Vi viser til det fastsatte KU-programmet.

Flom og skred

Tiltakshavers forslag er i tråd med det NVE som standard ber om av utredninger om skred. NVE vil at temaet utvides fra å gjelde kun skred til å gjelde både flom og skred, både aktive prosesser og risiko. For beskrivelsen av flomforholdene kan det henvises til omtalen under temaet hydrologi. KU skal inneholde en redegjørelse for om berørte arealer er kartlagt som risikosoner for flom og/eller skred. For områder som ikke er kartlagt må det gjøres en vurdering av om området har en forhøyet risiko for flom eller skred. Vi viser ellers til det fastsatte KU-programmet der kravene til utredninger er spesifisert.

Landskap og inngrepsfrie naturområder (INON)

Tiltakshavers forslag er i tråd med NVEs standard for dette temaet.

Forum for natur og friluftsliv med flere mener at områder ved Vinda har stor landskapsverdi, og ber om at landskap blir et viktig tema i KU. Øystre Slidre kommune mener at tiltakshaver bør ta spesielt hensyn til landskapsopplevelsen fra fylkesvei 51 mot Heggebygda når de vurderer hvor påhugget til kraftstasjonstunnelen skal plasseres.

Skagerak Kraft har svart at konsekvenser for landskapsopplevelsen fra viktige landemerker skal inngå som del av utredningene, og har foreslått følgende tillegg: "Konsekvensene for landskapsområdet ved det planlagte påhugget og massedeponiet mellom fylkesveg 51 og Heggefjorden skal utredes særskilt."

NVE har tatt inn denne presiseringen i det fastsatte KU-programmet, men påpeker at kravet også gjelder eventuelt andre landskap med stor verdi og områder med stor opplevelsesverdi. Vi viser til det fastsatte utredningsprogrammet for de krav som gjelder.

Naturmiljø og naturens mangfold

NVE ber om at alle deltemaer i det fastsatte KU-programmet omtales hver for seg i KU og at inndelingen i KU-programmet skal følges. Vi gjør oppmerksom på at det for alle biologiske registreringer skal oppgis dato for feltregistreringer, befaringsrute og hvem som har utført feltarbeidet og artsregistreringene. Vi viser også til vår veileder NVE 3/2010 del V for beskrivelse av arbeidet med det enkelte fagtema i KU. I NVEs veileder 3/2009 "Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk (1-10 MW) – revidert utgave" vil det være en del ytterligere informasjon om generelle krav til innhold og metode. Veileder 3/2009 er primært beregnet for planer om bygging av småkraftverk, men har også relevans for større prosjekter. Veilederen kan lastes ned fra NVEs nettsider.

NVE oppfordrer til å registrere data for naturtyper og terrestriske arter (rødlistearter og eventuelt andre interessante artsfunn) i sentrale samlinger og databaser etter retningslinjer utarbeidet av DN i samråd med Artsdatabanken. Retningslinjer for dette ligger under "Generell informasjon" på DN's kvalitetssikringsside: <http://kvalitetssikring.dirnat.no>. Se "Retningslinjer for innsending av naturtypedata og artsdata til Naturbase, Artsobservasjoner og databaser som er tilgjengelige gjennom Artskart".

Geofaglige forhold

Tiltakshavers forslag er i tråd med NVEs standardkrav og anses som tilfredsstillende.

Naturtyper og ferskvannslokaliteter

Tiltakshavers forslag er i tråd med det NVE normalt ber om for dette temaet.

Fylkesmannen har bedt om at berørte strekninger lang Vinda kartlegges spesielt grundig med tanke på truede og sårbare naturtyper. Forum for natur og friluftsliv er opptatt av konsekvenser for bekkekløfter på den berørte strekningen. Skagerak Kraft har svart at de ved oppstart av utredningsarbeidet vil ta kontakt med Fylkesmannen og andre relevante aktører for å innhente informasjon om blant annet truede arter og naturtyper i området, og at konsekvensene på naturmiljøet og naturens mangfold vil bli grundig utredet både i anleggs- og driftsfasen.

NVE viser til kravene i det fastsatte KU-programmet, hvor eventuelle bekkekløfter vil inngå som en aktuell naturtype å utrede konsekvensene for.

Karplanter, moser, lav og sopp

Tiltakshavers forslag er i tråd med NVEs standard. De har inkludert å gi en enkel oversikt over vannvegetasjonen i det planlagte inntaksmagasinet.

Fylkesmannen har bedt om at berørte strekninger lang Vinda kartlegges spesielt grundig med tanke på fuktighetskrevende vegetasjon. Forum for natur og friluftsliv med flere har bedt om kartlegging av det biologiske mangfoldet, spesielt i tilknytning til bekkekløfter og fossesprøytoner.

NVE mener at det ved beskrivelse av enkeltarter først og fremst skal fokuseres på verdifulle naturtyper, truede vegetasjonstyper, rødlistearter og arter som omfattes av DN's handlingsplaner. Vi viser ellers til det fastsatte utredningsprogrammet.

Pattedyr

Tiltakshavers forslag er i tråd med NVE standardkrav.

Vindåsen jaktfelt mener det går en viktig trekkroute for elg og hjort et stykke nedenfor utløpet av Søre Vindin. Tiltakshaver har svart at deres planer neppe vil ha konsekvenser for trekkruiter for vilt i en driftsfase. De presiserer dog at konsekvensene for både vilt og jakt på vilt skal utredes både for drifts- og anleggsfasen.

NVE bemerker at viktige vilttrekk skal kartfestes, dog i henhold til Direktoratet for naturforvaltnings retningslinjer for behandling av sensitive stedsopplysninger. Beskrivelsen av pattedyr skal i hovedsak fokusere på rødlistede og jaktbare arter, samt forekomst av viktige økologiske funksjonsområder. Vi viser ellers til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Fugl

Tiltakshavers forslag er i samsvar med NVEs standardkrav til utredning av fugl.

Fylkesmannen har bedt om at berørte strekninger lang Vinda kartlegges spesielt grundig med tanke på vanntilknyttede fuglearter. Forum for natur og friluftsliv med flere har bedt om at konsekvenser for fossekall vurderes spesielt. Skagerak Kraft har svart at de grundige utredningene de legger opp til også inkluderer vanntilknyttede arter som fossekall.

NVE er enig i at det bør legges spesiell vekt på vanntilknyttede arter, som for eksempel fossekall, i tillegg til rødlistearter, jaktbare arter og arter som omfattes av DN's handlingsplaner. Vi viser ellers til det fastsatte KU-programmet, hvor det blant annet er presisert at rødlistede rovfuglearter skal omtales i KU på linje med andre arter, men at reirlokalteter ikke skal oppgis eller kartfestes i offentlig tilgjengelige rapporter.

Fisk

Tiltakshavers forslag er i tråd med det NVE normalt ber om for dette fagtemaet.

Fylkesmannen i Oppland, Oppland fylkeskommune, Øystre Slidre kommune og Heggefjorden grunneierlag er alle opptatt av risikoen for spredning av abbor fra Vindavassdraget til Heggefjorden, og har bedt om utredning av dette og vurdering av tiltak for å hindre slik spredning. Fylkesmannen og fylkeskommunen ønsker i tillegg at tiltakshaver ser på alternative plasseringer for inntaket for å unngå å påvirke et gyte- og oppvekstområde for aure ved utløpet av Søre Vindin.

Skagerak Kraft er skeptiske til å flytte inntaket lenger ned i elva fordi en slik justering vil fjerne muligheten til å ha inntak direkte fra Søre Vindin og fordi lønnsomheten i prosjektet vil bli redusert. For alternativet med nedgravd rørgate vil flytting av inntaket lenger ned i tillegg føre til motfallsproblemer. Tiltakshaver har tatt inn en presisering i sitt forslag til KU-program om at den aktuelle strekning i Vinda skal utredes spesielt med tanke på gyte- og oppvekstforhold.

NVE ber tiltakshaver utrede et utbyggingsalternativ der vannet tilbakeføres i Vinda slik at risikoen for spredning av fremmede arter unngås. Dette er nærmere kommentert under temaet "Alternativer." Eventuelle avbøtende tiltak for å hindre spredning eller redusere risikoen for spredning skal vurderes og gjøres greie for. Gyte- og oppvekstforholdene på alle relevante arealer skal utredes. Viktige arealer skal merkes av på kart. Vi viser ellers til det fastsatte KU-programmet.

Ferskvannsbibliografi

Tiltakshavers forslag er i samsvar med NVEs standardkrav.

Vi gjør oppmerksom på at risikoen for spredning av fremmede arter også må utredes for dette fagteamet. Dersom det påvises elvemusling i vassdraget, skal konsekvenser for denne arten gis spesiell fokus i KU. Vi viser ellers til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Marine forhold

Tiltakshaver har ikke inkludert dette temaet i sitt forslag.

Havforskningsinstituttet har uttalt at tiltaket kun vil påvirke ferskvannssystemer. NVE mener at utredninger av marine forhold ikke er relevant for planene om Vinda kraftverk. Temaet er derfor ikke med i det fastsatte KU-programmet.

Kulturminner og kulturmiljø

Tiltakshavers forslag samsvarer med det NVE har som standardkrav for utredninger av dette temaet.

Oppland fylkeskommune mener det er automatisk fredete kulturminner som vil bli berørt av tiltaket. De ber om utredninger av temaet, både i tiltaks- og influensområdet. Kirkestedet på Vollene oppgis som eksempel på et kulturminne som kan bli berørt. Fylkeskommunen mener videre at undersøkelsesplikten i kulturminneloven § 9 skal oppfylles før eventuell konsesjon gis.

Skagerak Kraft har svart at de tar fylkeskommunens innspill til etterretning. De mener at en eventuell søknad vil danne grunnlaget for videre undersøkelser etter kulturminnelovens § 9.

NVE mener at en søknad med KU normalt skal danne grunnlaget for kulturminnemyndighetene for å ta stilling til om undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 er oppfylt. For NVE er det viktig at undersøkelsene i KU er tilstrekkelige med tanke på å ta stilling til konsesjonsspørsmålet. Etter vårt syn vil dette ikke nødvendigvis innebære detaljerte undersøkelser. I første omgang må eksisterende kunnskap sammen med en befaring i aktuelle områder danne grunnlag for en vurdering av potensialet for nye funn og konfliktnivå. Hvis konfliktnivået vurderes som lavt, kan kulturminneforvaltningen i samråd med tiltakshaver beslutte at undersøkelsesplikten med nødvendige detaljregistreringer oppfylles etter at eventuell tillatelse er gitt, for eksempel ved godkjenning av detaljplanene. Tiltakshaver har i sitt forslag skrevet at utredninger skal gjøres i både tiltaks- og influensområdet, noe NVE er enige i. Vi viser ellers til det fastsatte KU-programmet.

Forurensning

Vannkvalitet/utslipp til vann og grunn

Tiltakshavers forslag er i tråd med det NVE normalt ber om av utredninger for forurensning.

Vindin vassverk SA har opplyst om at Søre Vindin er en drikkevannskilde og at vassverket har en gjeldende tillatelse for utslipp av regenerat til Vinda. Vassverket har bedt om at Vindas resipientkapasitet utredes og at resipientkapasitet tas med som grunnlag for vurdering av minstevannføring. Øystre Slidre kommune har også påpekt behovet for vurderinger av resipientkapasiteten i Vinda.

Skagerak Kraft har svart at de skal utrede hvilke konsekvenser endret vannføring i Vinda vil ha for vannkvaliteten i Søre Vindin og vassdragets resipientkapasitet. De har foreslått å legge til følgende presisering i utredningsprogrammet: "Utslipet av regenerat fra Vinda vassverk skal vurderes særskilt."

NVE mener at tiltakshavers forslag inkluderer de forholdene som er tatt opp av høringspartene. Det er naturlig å fokusere blant annet på vannkvaliteten i Søre Vindin og Vindas resipientkapasitet. Mulige avbøtende tiltak, som for eksempel minstevannføring skal vurderes. Vi viser til det fastsatte utredningsprogrammet.

Vi gjør ellers oppmerksom på at en eventuell konsesjon etter vassdragslovgivningen gitt ved kongelig resolusjon automatisk vil omfatte tillatelse etter forurensningsloven for normal drift av anlegget. Det vil bli tatt inn vilkår etter forurensningsloven i vilkårsettet. Det må imidlertid søkes spesielt om utslippstillatelse etter forurensningsloven for anleggsperioden. Anleggsperioden medfører som regel noe midlertidig forurensning eller fare for forurensning. Dette kan gjelde avrenning fra tunelldrift, lekkasjer av drivstoff og olje, avfall og avløp fra riggområder osv. Forurensningsloven forvaltes av Fylkesmannen. Det blir en sak mellom konsesjonæren og Fylkesmannen hvordan tiltaket må gjennomføres for å være i henhold til forurensningsloven. Det bør likevel gå fram av KU hvordan disse forholdene er tenkt håndtert.

Annen forurensning

Tiltakshavers forslag er i samsvar med det NVE normalt ber om. Vi viser til det fastsatte utredningsprogrammet.

Naturressurser

Jord- og skogressurser

Tiltakshaver har foreslått utredninger på linje med NVEs standardkrav.

Flere grunneiere er opptatt av dyrka mark ved Søre Vindin og ved utløpet i Heggefjorden. De ber om utredning av om tiltaket kan få konsekvenser for dyrka mark og beitedyr eller forsumping av skog. Fylkesmannen i Oppland har bedt om synliggjøring av hva slags landbruksarealer som eventuelt må omdisponeres, til hvilke formål, hvilke ulemper dette vil medføre for landbruket og hvordan slik omdisponering eventuelt kan unngås. Øystre Slidre kommune har også fremhevet behovet for utredninger av konsekvenser for jord- og skogbruk.

Skagerak Kraft har svart at utredninger av konsekvensene for jord- og skogbruk inngår i deres forslag. De planlegger å oppgi størrelsen på arealer som går tapt eller må omdisponeres, med spesiell vekt på dyrka mark.

NVE mener at tiltakshavers forslag er tilfredsstillende og viser til kravene i det fastsatte utredningsprogrammet.

Ferskvannsressurser

Tiltakshaver har foreslått å gi temaet en kort omtale.

Søre Vindin fungerer i dag som drikkevannskilde og Vindin vassverk SA har bedt om utredning av om tiltaket kan medføre redusert vannkvalitet, spesielt med tanke på den planlagte start-/stoppkjøringen.

NVE mener at Skagerak Kraft må gjøre rede for dagens bruk av Søre Vindin som drikkevannskilde og utrede om bygging eller drift av Vinda kraftverk kan få konsekvenser for drikkevannsforsyningen. Temaet kan for øvrig gis en kort omtale.

Mineraler og masseforekomster

Tiltakshavers forslag er i tråd med de standardkrav NVE normalt setter. NVE viser til kravene i det fastsatte utredningsprogrammet.

Samfunn

Næringsliv og sysselsetting, befolkningsutvikling og boligbygging, tjenestetilbud og kommunal økonomi og sosiale forhold

Tiltakshavers forslag til utredninger av disse fagtemaene er i samsvar med det NVE normalt ber om. Vi viser til det fastsatte KU-programmet.

Helsemessige forhold

Tiltakshavers forslag er i tråd med NVEs standardkrav.

Statens vegvesen Region Øst har i sin uttalelse tatt opp forhold knyttet til trafikksikkerhet. Skagerak Kraft har svart at utredninger av helsemessige forhold også omfatter trafikk.

NVE mener at KU bør inneholde en vurdering av trafikksikkerheten med fokus på strekninger i nærheten av skoler, barnehager og liknende, særlig med tanke på anleggstrafikk og avbøtende tiltak. Vi gjør oppmerksom på at konsekvensen av støy for beboere i området må vurderes for utbyggingsalternativer med kraftstasjon i dagen. Vi viser ellers til det fastsatte utredningsprogrammet.

Friluftsliv, jakt og fiske

Tiltakshaver har foreslått utredninger som samsvarer med NVEs standardkrav for dette fagtemaet.

Øystre Slidre kommune har uttalt at det er spesielt viktig å vurdere konsekvensene for friluftsliv i tilknytning til "Folkestigen" og Stampefossen, særlig med tanke på endringer i vannføring og vannspeil. Oppland fylkeskommune mener friluftsliv og landskapsopplevelse må legges til grunn ved vurdering av minstevannføring. Forum for natur og friluftsliv med flere mener deler av tiltaksområdet har stor verdi for friluftsliv, blant annet elvepadling. Vindåsen jaktfelt ber om utredning av konsekvenser for jakt på elg og hjort, spesielt i området ved Søre Vindin.

Tiltakshaver har svart at landskapsopplevelsen av fosser naturlig inngår som et vesentlig tema i KU. De presiserer at de skal utrede områdets egnethet for friluftsliv, som blant annet omfatter tilgjengelighet, hvilke aktiviteter som kan utøves, lokalisering og liknende, og at dette også gjelder for eksempel elvepadling. De skriver videre at de vil se spesielt nøye på konsekvensene for landskapsopplevelse og friluftsliv i nærheten av Stampefossen og "Folkestigen."

NVE mener at tiltakshavers forslag er tilfredsstillende. Vi mener det er naturlig å fokusere spesielt på områder som er vernet eller sikret eller på annen måte har stor verdi for landskapsopplevelse og friluftsliv. Vi viser til kravene i det fastsatte utredningsprogrammet.

Reiseliv

Tiltakshavers har blandet temaet reiseliv og kraftoppdekking i sitt forslag til utredningsprogram i meldingen. Vi viser til kravene i det fastsatte utredningsprogrammet for korrekt oppsett og innhold.

Lokal og nasjonal kraftoppdekking

Tiltakshaver har foreslått dette som eget punkt under temaet Samfunn. NVE mener at en redegjørelse av i hvilken grad tiltaket vil påvirke forsyningssikkerheten og den regionale kraftbalansen kan gjøres

som del av fagtemaet Elektriske anlegg og overføringsledninger, og henviser til kravene som er fastsatt for det temaet.

Samlet belastning

Tiltakshaver har selv foreslått dette som et eget fagtema, og med et innhold som samsvarer med det NVE mener bør gjøres rede for. Vi viser til det fastsatte utredningsprogrammet.

Andre forhold

Massedeponier

Tiltakshaver har foreslått å omtale mulig bruk av masser og merke av på kart og visualisere deponering av eventuelle overskuddsmasser, og redegjøre for mellomlagring.

Øystre Slidre kommune mener det ikke umiddelbart vil være behov for utnyttelse av tunnelmassene, og ber om at tiltakshaver tar høyde for dette i den videre planleggingen. En grunneier ber tiltakshaver vurdere å bruke deler overskuddsmassene til å heve et område med dyrka mark ved Heggefjorden som et avbøtende tiltak med tanke på mulig vannstandsøkning.

Skagerak Kraft har svart at de vil legge vekt på å finne gode og langsiktige løsninger for deponering av tunnelmasser og at de vil planlegge ut ifra varig deponering.

NVE understreker at beskrivelse av planlagte massedeponier naturlig inngår i beskrivelsen av utbyggingsplanene på lik linje med andre anleggselementer, som kraftstasjon, tunneller, rørgater, inntak, riggområder med mer. På samme måte skal konsekvensene av massedeponiene også vurderes under aktuelle fagtemaer. Massedeponier er ofte en av de mest arealkrevende, permanente delene av utbyggingsplaner som dette. Vi mener derfor det er viktig at det legges vekt på å finne en god lokalisering av deponier og at dette visualiseres og merkes av på kart. KU bør også inneholde en omtale av om det finnes aktuelle alternative plasseringer for overskuddsmasser. Muligheter for alternativ bruk av massene bør omtales. NVE mener også at det må redegjøres for hvordan eventuell mellomlagring av masser skal foregå.

Dersom det blir gitt konsesjon til prosjektet, vil ett av konsesjonsvilkårene inneholde krav om at kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planer for plassering av overskuddsmasser. Hvis det er aktuelt å ta ut masser til ulike formål, kan dette avklares som del av detaljplanleggingen.

Veier

Statens vegvesen Region Øst har i sin uttalelse tatt opp forhold knyttet til vurderinger av behovet for nye avkjørsler og utvidet bruk av eksisterende veinett.

Tiltakshaver har svart at de vil unngå etablering av nye avkjørsler så langt det lar seg gjøre, at de vil påse at nødvendige tillatelser fra aktuelle veimyndigheter til en hver tid foreligger, og at nærmere planlegging av bruk og utvidelse av eksisterende veinett vil tas som del av detaljplanleggingen dersom konsesjon blir gitt. Skagerak Kraft har i sitt reviderte forslag tatt inn "Veier" som eget punkt under "Andre forhold." Her vil de ta inn følgende tekst: "Behovet for nye vegadkomster, kryssutbedringer og vegoppdateringer og andre tiltak i eller ved offentlig veg skal omtales."

NVE mener at en del av de forholdene vegvesenet har tatt opp tilhører en eventuell detaljplanfase dersom konsesjon blir gitt, men at Skagerak Krafts forslag til presisering av utredninger angående veier kan tas inn i KU-programmet.

Forholdet til naturmangfoldloven og vannforskriften

NVE minner om at vi i vår vurdering av en eventuell konsesjonssøknad vil legge naturmangfoldlovens bestemmelser i §§ 8-12 til grunn. Det omsøkte tiltaket vil i så fall vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til den samfunnsmessige gevinsten og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies (jf. naturmangfoldloven § 7 jf. §§ 8-12).

NVE har gjennom det fastsatte utredningsprogrammet pålagt tiltakshaver å gjøre vurderinger av samlet belastning, blant annet i henhold til naturmangfoldloven § 10. Når det gjelder vurdering av behovet for tilleggsutredninger utover det utredningsprogrammet pålegger, viser vi til KU-forskriften § 11.

NVE mener at det fastsatte utredningsprogrammet dekker de forhold som er nødvendig for å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet. Utredningsarbeidet skal utføres i tråd med bestemmelsene i KU-forskriften og NVEs krav i fastsatt utredningsprogram. Resultatene fra utredningen vil være offentlig informasjon som blant annet kan brukes av vannregionmyndigheten i arbeidet med å klassifisere vannforekomsten.

Forslag til oppfølgende undersøkelser

Vedlegg III i forskrift om konsekvensutredninger sier blant annet at det i KU skal gis en vurdering av behovet for, og eventuelt forslag til undersøkelser og tiltak med sikte på å overvåke og klargjøre de faktiske virkningene av tiltaket. Tiltakshaver har selv foreslått å gjøre en slik vurdering, og NVE har valgt å ta dette inn i KU- programmet.

Opplagg for informasjon og medvirkning

Skagerak Kraft mener at Øystre Slidre kommune og grunneiere i berørte områder vil være spesielt aktuelle når det gjelder informasjon og medvirkning. NVE mener at Fylkesmannens miljøvernnavdeling og fylkeskommunen også bør være aktuelle instanser å holde nær kontakt med gjennom utredningsarbeidet. Forskrift om konsekvensutredninger, § 6 tredje ledd, sier at det skal gjøres rede for plan- eller søknadsprosess med frister, deltakere og opplagg for medvirkning, spesielt med tanke på grupper som antas å bli særlig berørt.

NVE har tatt inn føringer for informasjon og medvirkning i det fastsatte KU- programmet.